

NIEUWE ENERGIE

BELEIDSKADER NIEUWE ENERGIE

Dit beleidskader richt zich op het vinden van een breed gedragen invulling van de lokale en regionale opgave voor het opwekken van Nieuwe energie.

VOORWOORD

Voor je ligt het beleidskader 'Nieuwe energie' van de gemeente Venlo. Met dit kader maken we voor iedereen duidelijk welk beleid we de komende jaren nastreven voor het opwekken van duurzame energie in onze gemeente. Een belangrijk en zeer actueel thema. Het is duidelijk dat dit thema niet alleen voor het klimaat een enorme waarde heeft, maar ook voor de betaalbaarheid en beschikbaarheid van energie voor onze inwoners van Venlo en bedrijven.

Als gemeente worden we regelmatig benaderd door partijen met goede ideeën en oplossingen. Het onderwerp leeft. Dit beleidskader is mede tot stand gekomen door de betrokkenheid van verschillende belanghebbenden zoals dorps- en wijkraden, energiecoöperaties, vertegenwoordigers van wijkakkoorden, ondernemers, agrariërs en projectontwikkelaars. Deze partijen hebben vooraf aangegeven wat zij belangrijk vinden en waar wij als gemeente aandacht aan moeten besteden.

Het resultaat hiervan is dit beleidskader waarin we aandacht besteden aan de volgende zaken:

- Zorgvuldig en meervoudig gebruik van onze kostbare ruimte;
- Het zoeken naar draagvlak bij onze inwoners;
- Het bieden van kansen om lokaal te profiteren van het opwekken van duurzame energie;
- Een burgerforum waarbij we samen met de omgeving op zoek gaan naar kansen en mogelijkheden per dorp, wijk of stadsdeel.

Je kunt dit beleidskader beschouwen als een uitnodiging om samen aan de slag te gaan met Nieuwe energie; geen strak vastgezette kaders, maar ruimte voor maatwerk om samen te werken aan Nieuwe energie in heel Venlo.

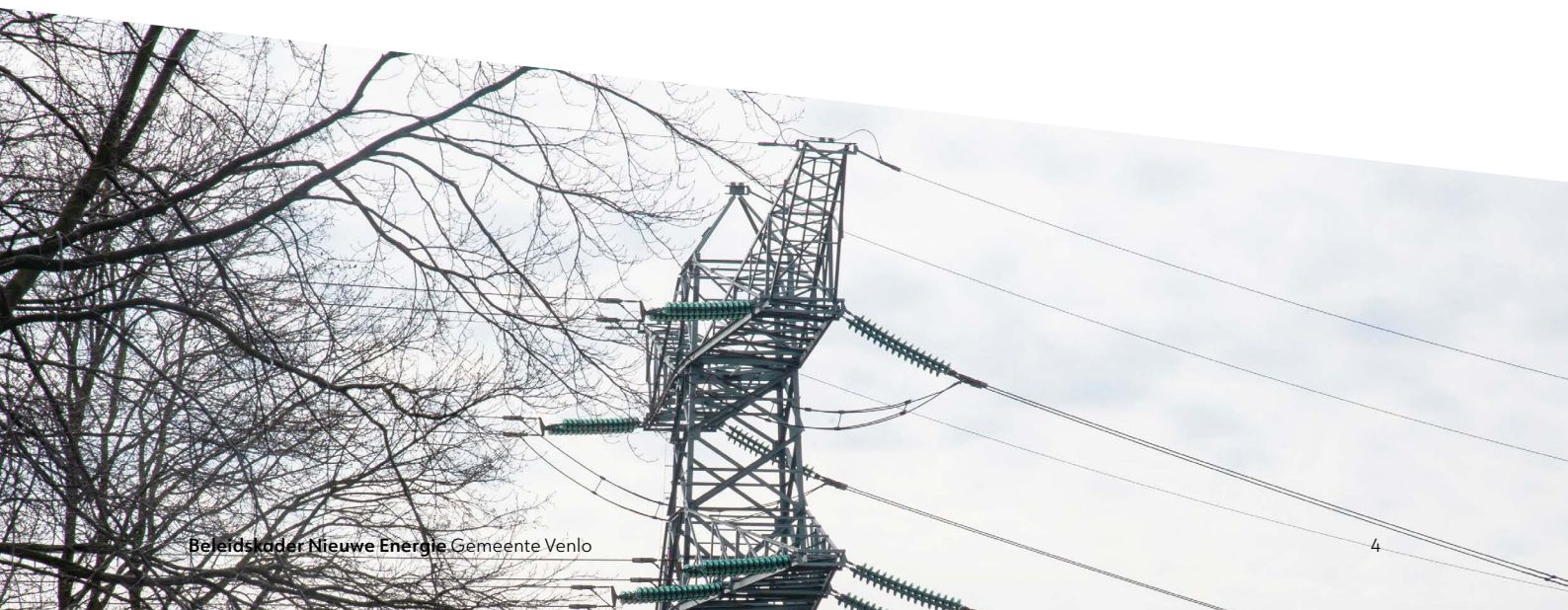
**Namens burgemeester en wethouders van gemeente Venlo,
Marij Pollux, Wethouder Duurzaamheid**

INHOUD

SAMENVATTING	5
Samenvatting	5
Visuele samenvatting beleidskader	7
HOOFDSTUK 1 INLEIDING	8
Aanleiding	8
Doelen en opgave	8
Participatietraject	9
Lokale accenten en inkleuring	10
Grootschalig, middelgroot en kleinschalig	11
HOOFDSTUK 2 BELEIDSACHTERGROND	12
Inleiding	12
Rijksbeleid	12
Provinciaal beleid	14
Regionaal beleid	14
Gemeentelijk beleid	15
HOOFDSTUK 3 STURINGSFILOSOFIE	18
Sturingsfilosofie	18
Stimuleren en toetsen	18
Maatwerk	19
Faciliteren en stimuleren	20
HOOFDSTUK 4 BELEIDSMATIGE UITGANGSPUNTEN	22
Algemene uitgangspunten	21
Uitgangspunten grootschalig initiatieven (spoor 1)	27
Uitgangspunten kleinschalig initiatieven (spoor 2)	33
Uitgangspunten ruimtelijke ontwikkelingen en koppelkansen	36
HOOFDSTUK 5 STIMULERINGSKADER	42
Informereren, inspireren en stimuleren	42
Stimuleren op technisch vlak	43
Stimuleren van nieuwe technieken	45
Stimuleren van meervoudig ruimtegebruik	45
Stimuleren op organisatorisch vlak	46
Burgerforum	47
Koppeling met andere transitie	49
Experimenten	52

HOOFDSTUK 6 DOORKIJK NAAR TOETSINGSKADER	53
Toetsingskader	53
HOOFDSTUK 7 EVALUATIE, BIJSTELLING EN VERVOLGVRAGEN	54
Mogelijke vragen voor de evaluatie	54
Bijstelling en vervolg	54
HOOFDSTUK 8 LITERATUUR EN INTERNETBRONNEN	56
HOOFDSTUK 9 BIJLAGEN	57
Definities	57
Overige documenten	59
Tips voor het plaatsen van zonnepanelen	59
Tips voor een zorgvuldige inpassing van zonnepanelen op het dak	60
Voorbeelden om een plus voor de natuur te realiseren	60

SAMENVATTING

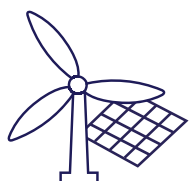
DE OPGAVE

Dit beleidskader sluit aan bij de doelstellingen vanuit de Regionale Energiestrategie (RES) en de uitgangspunten van het programma 'Venlo Circulaire en Duurzame Hoofdstad'. Onze vastgestelde ambitie voor het grootschalig opwekken van energie in de RES-regio Noord- en Midden-Limburg bedraagt 1200 gigawattuur (GWh) tot 2030. Dit is een eerste stap in de goede richting. Ook houden we aandacht voor de opgave van energieopwekking. De verwachting is dat de vraag naar duurzaam opgewekte energie alleen maar zal toenemen. Deze opgave wordt om de twee jaar herzien. Het doel is niet om zoveel mogelijk windturbines of zonnepanelen te plaatsen, maar zo goed mogelijk te kijken waar dit kan. We kijken waar dit kan in combinatie met andere functies, waar de juiste inpassing in het landschap mogelijk is en of er draagvlak is in de omgeving. Om dit doel te realiseren gaan we in gesprek met belanghebbenden. We streven een zo hoog mogelijke kwaliteit van initiatieven na.

"We kijken naar de kansen voor energieopwekking die passen bij Venlo."

HET DOEL VAN DIT BELEIDSKADER

Dit beleidskader richt zich op het vinden van een breed gedragen invulling van zowel lokale als regionale opgave voor het opwekken van energie. Deels komt deze opgave voort uit de RES 1.0. Deze opgave gaat voornamelijk over grootschalige initiatieven. De gemeente Venlo bekijkt de aangewezen potentiegebieden en hoe het grootschalig opwekken van energie kan worden gecombineerd met andere opgaven in dat gebied. In dit beleidskader duiden we grootschalige initiatieven aan met 'spoor 1'. De gemeente Venlo wil echter ook kleinere lokale initiatieven vanuit de samenleving stimuleren. Deze kleinschalige initiatieven duiden we aan met 'spoor 2'.

SPOOR 1

Grootschalige
initiatieven

SPOOR 2

Kleinschalige
initiatieven

Beide initiatieven dragen bij aan de energieopgave. **Het doel van dit beleidskader is daarmee meervoudig en bestaat uit:**

- Het in beeld brengen van de kansen en mogelijkheden voor het opwekken van Nieuwe duurzame energie. We kijken hierbij naar een koppeling met andere transitie, meervoudig gebruik van de ruimte, zorgvuldige inpassing in het landschap en het vinden van draagvlak;
- De uitwerking van de ambities voor lokaal eigendom;
- Een beschrijving van een pakket aan stimuleringsmaatregelen;
- Het bieden van een kader met principes en voorwaarden voor de opwekking van Nieuwe energie, waardoor we de Venlose ruimtelijke kwaliteiten beschermen.

IN PRINCIPE GEEN MIDDELGROTE INITIATIEVEN

Als gemeente Venlo kiezen we ervoor om de eerste twee jaar in te spelen op grootschalig verkennen (spoor 1) en kleinschalig stimuleren (spoor 2). Middelgrote initiatieven (zonnevelden tussen de 2 en 15 hectare) hebben niet de voorkeur en staan we in de eerste twee jaar in principe niet toe. Initiatieven zijn echter altijd maatwerk, waarbij we rekening houden met de ruimtelijke kwaliteit en het draagvlak vanuit de omgeving. Als zich een dergelijk initiatief aandient, wordt de wenselijkheid daarvan op dat moment afgewogen. **Dit heeft verschillende redenen:**

1. Er is schaarste op het elektriciteitsnet. Middelgrote initiatieven in het buitengebied kunnen dit verergeren en de kansen voor grootschalige initiatieven bovendien verdringen;
2. De ruimte in het buitengebied is schaars waardoor we zuinig moeten zijn met dit gebied. Zo voorkomen we verrommeling. **Verrommeling** ontstaat als het landschap overal deels wordt ingekleurd door middelgrote initiatieven;
3. De gemeente Venlo draagt met een aantal (geplande) initiatieven al goed bij aan de opgave voor het opwekken van energie. Er zijn diverse grote initiatieven op bedrijfsdaken ontwikkeld en de komst van windturbines op Greenport staat op de planning;
4. Het uitgangspunt van deze opgave is om zo min mogelijk landbouwgronden op te offeren aan de productie van energie. Bij deze landbouwgronden gaat het vaak over middelgrote initiatieven.

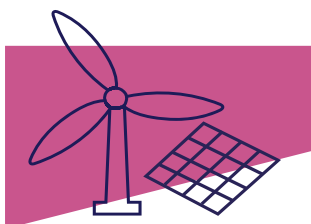
GROOTSCHALIG VERKENNEN EN KLEINSCHALIG STIMULEREN

Het tweesporenbeleid wordt ingekleurd door eisen te stellen aan de twee initiatieven. Het beleid is erop gericht om energie op te wekken door lokale bewoners, bedrijven en organisaties. Alleen de opwekking van stroom is dan niet genoeg en er is geen plaats voor monofunctionele zonnevelden van investeerders van buitenaf.

Kleinschalige initiatieven (spoor 1)

Kleinschalige initiatieven zijn gericht op verweving met bestaande of nieuwe functies en het zoeken naar kansen voor inwoners en bedrijven. Hierbij gaat het om opwekking voor eigen gebruik en het stimuleren van lokale initiatieven uit de samenleving.

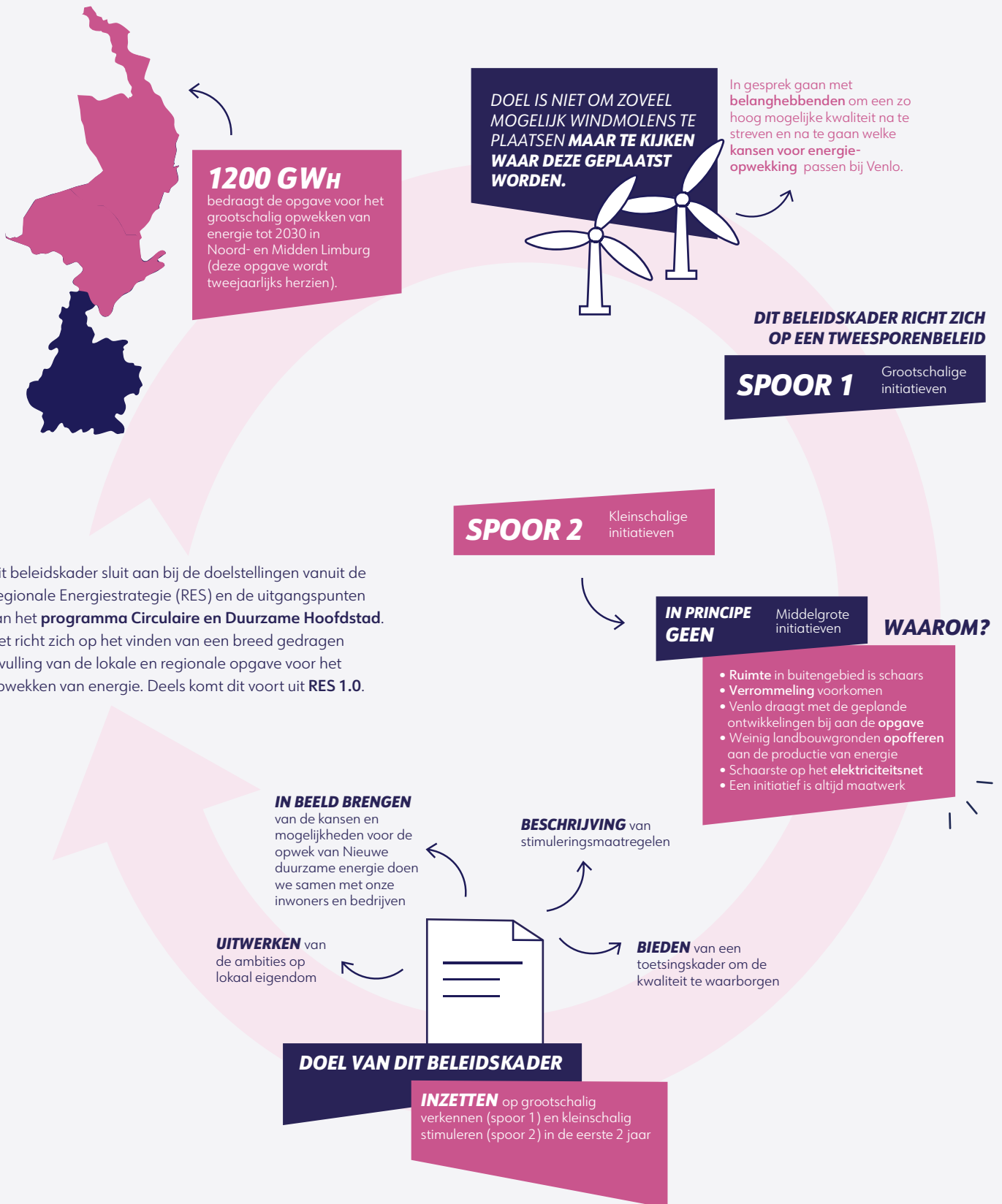

Grootschalige initiatieven (spoor 2)

Bij deze initiatieven zoeken we als gemeente naar aansluiting bij de initiatieven van aangrenzende gemeenten. Hoewel de RES hierin leidend is, houden we altijd rekening met de uitgangspunten van dit lokale beleidskader.

Op de volgende pagina vind je een visuele samenvatting van dit beleidskader.

VISUELE SAMENVATTING BELEIDSKADER

Dit beleidskader sluit aan bij de doelstellingen vanuit de Regionale Energiestrategie (RES) en de uitgangspunten van het **programma Circulaire en Duurzame Hoofdstad**. Het richt zich op het vinden van een breed gedragen invulling van de lokale en regionale opgave voor het opwekken van energie. Deels komt dit voort uit **RES 1.0**.

HOOFDSTUK 1 INLEIDING

AANLEIDING

Het klimaat verandert in hoog tempo door de opwarming van de aarde. De winters worden zachter, de neerslaghoeveelheden groter en de zomers warmer. De zeespiegel stijgt en de biodiversiteit neemt af. Om dit tij te keren is het nodig om de uitstoot van CO₂ terug te dringen.

30 RES-Regio's

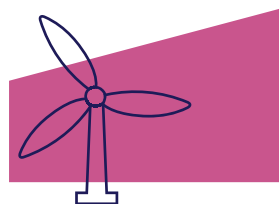
Om de uitstoot van CO₂ terug te dringen, moeten we overschakelen op nieuwe en duurzame vormen van energie. Nederland gaat hiermee aan de slag door plannen te ontwikkelen in 30 regio's; **de Regionale Energiestrategieën (RES)**. In de RES wordt enerzijds onderzocht waar en hoe het best duurzame elektriciteit op land kan worden opgewekt, denk aan de wind en de zon. Anderzijds kijken we welke warmtebronnen we kunnen gebruiken, zodat wijken en gebouwen van het aardgas kunnen. Draagvlak en financiële haalbaarheid spelen hierbij een belangrijke rol.

Regionale Energiestrategie

Noord- en Midden-Limburg zijn aangewezen als RES-regio. De eerste Regionale Energiestrategie (RES 1.0) is vastgesteld door de gemeenteraad van Venlo. Nu is het aan ons om verder in beeld te brengen wat de bijdrage kan zijn om de doelen van RES 1.0 te realiseren in Noord- en Midden-Limburg. Deze bijdrage staat omschreven in dit beleidskader en sluit aan bij de uitgangspunten van het programma 'Venlo Circulaire en Duurzame Hoofdstad'. Dit beleidskader richt zich enkel op de opwekking van zon- en windenergie, en niet op de warmtetransitie (van het aardgas af).

DOELEN EN OPGAVE

De RES 1.0 stelt verschillende doelen voor 2030 (de RES wordt twee jaarlijks herzien). Het gaat over energiebesparing, over het opwekken van duurzame energie en over wie daarvan de eigenaar zou moeten zijn. De uitstoot van CO₂ moet met 25% zijn verminderd ten opzichte van het niveau in 2015. Voor het opwekken van duurzame energie geldt als doelstelling een vermindering van CO₂ van 49% in 2030 ten opzichte van het jaar 1990. In Noord- en Midden-Limburg bedraagt de duurzame energie 1200 GWh in 2030. **We hebben het hier over:**

*60 tot 80 hoge windturbines van 5 à 6 megawatt,
of 130 tot 160 windturbines van 3 megawatt,
ofwel 1400 tot 1800 hectare zonnepanelen.*

We streven naar **50% lokaal eigendom** bij Nieuwe Energie-initiatieven. Vanuit de RES 1.0 is gekozen voor een aanpak die zich richt op het in beeld brengen van opwekking voor de komende periode. Het doel is niet om zoveel mogelijk windturbines of zonnepanelen te plaatsen, maar kijken naar waar dit het beste kan in combinatie met andere functies, de juiste inpassing in het landschap en waarbij er draagvlak is in de omgeving.

Dit beleidskader beschrijft een weergave van de gewenste ontwikkelingen voor het opwekken van duurzame energie en biedt houvast aan zowel grootschalige als kleinschalige initiatieven. Het document vormt geen direct juridisch toetsingskader voor aangevraagde omgevingsvergunningen. Met maatwerk kan er afgeweken worden van beleidsmatige uitgangspunten en daarom zijn er geen harde toetsingscriteria. Op basis van dit beleidskader stellen we een toetsingskader op waaraan initiatieven getoetst kunnen worden.

DIT BELEIDSKADER

PARTICIPATIETRAJECT

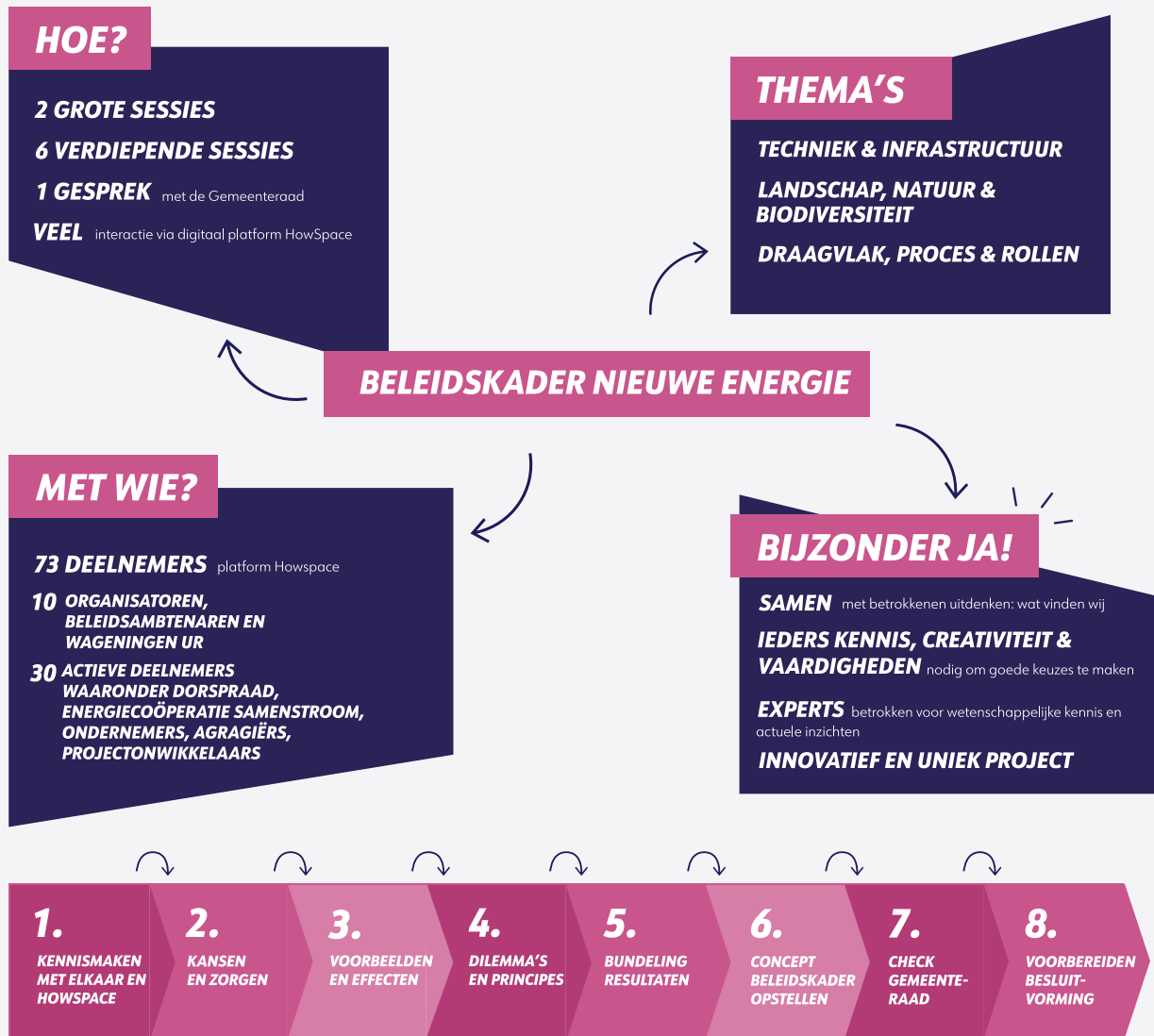
Draagvlak is een belangrijk onderdeel als het gaat om het in beeld brengen van kansen en mogelijkheden. **Daarom is de gemeente in januari 2021 een interactief proces gestart met belanghebbenden.** In dit proces is er gesproken over de kansen en wat men kan verwachten van dit beleidskader. Ondanks de beperkingen door COVID, hebben 73 belanghebbenden deelgenomen aan dit participatietraject. Dit zijn leden van dorps- en wijkraden, energiecoöperatie Samenstroom, vertegenwoordigers van klimaatakkoord, ondernemers, agrariërs en projectontwikkelaars.

Hoe zag dit participatietraject eruit?

De participatiegroep is driemaal digitaal bijeengekomen. Thema's als techniek en infrastructuur, landschap en biodiversiteit, draagvlak en proces en rollen kwamen aan bod tijdens deze bijeenkomsten. Een aantal relevante inzichten uit dit traject zijn:

- Er is aandacht gevraagd voor de afweging van nieuwe technieken, slimme combinaties van technieken, voor natuur en voor de duurzame productie van zonnevelden (circulariteit);
- Deelnemers vinden de opslag van duurzaam opgewekte energie belangrijk om het energienetwerk altijd goed te laten functioneren en dat lokale opslag ook kostenverlagend kan werken, bijvoorbeeld door gebruik te maken van buurtaccu's;
- Er zijn zorgen over de afstand tussen bewoning en de windturbines en over de mogelijke gevolgen voor het landschap. Er is gesproken over eventuele locaties en over kansen voor techniek en meer-voudig ruimtegebruik;
- Deelnemers gaven aan dat het belangrijk is om bij nieuwe kansen en technieken goed te kijken naar de specifieke context van Venlo. Er is veel steun voor het idee van lokaal eigendom.

Op de volgende pagina vind je in grote lijnen het participatietraject in Figuur 1.

Figuur 1. Grafische weergave van het participatieproces met 70 lokale belanghebbenden.

LOKALE ACCENTEN EN INKLEURING

Wist jij dat er in Venlo één van de grootste zonnedaken in Europa is gerealiseerd? Dit zijn maar liefst 48.040 zonnepanelen die gezamenlijk tot 18 megawatt opwekken. Vanuit ondernemers is er veel kennis en bereidheid om te investeren in duurzame energie. De gemeente Venlo ziet de noodzaak om bij de energieopgave te kijken naar oplossingen die passen bij de context van Venlo.

Daarmee zetten we een eigen accent neer ten opzichte van andere gemeenten waarmee we samenwerken in de RES-regio.

Samen meters maken

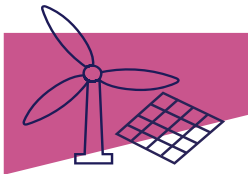
Wat de situatie in Venlo bijzonder maakt, is het gebrek aan ruimte voor grootschalige oplossingen. We moeten zorgvuldig en slim omgaan met deze ruimte. Hierdoor is het tweesporenbeleid ontstaan waarbij er hoogstens 1 à 2 grootschalige initiatieven mogelijk zijn (spoor 1). Kleinschalige initiatieven (spoor 2) zijn gericht op de verweving met bestaande of nieuwe functies en het zoeken naar kansen voor inwoners en bedrijven. We nemen hierbij thema's van Morgen in Venlo mee zoals de warmtetransitie (gasloze wijken), duurzaam bouwen, energiebesparing en het komen tot wijkakkoorden.

MORGEN IN VENLO is een initiatief van de gemeente om samen met burgers, bedrijven, onderwijs- en kennisinstellingen te werken aan een nieuwe en groene toekomst voor iedereen met aandacht voor Nieuwe energie, Nieuwe natuur en Nieuw gebruik.

MORGEN IN VENLO

GROOTSCHALIG, MIDDELGROOT EN KLEINSCHALIG

GROOTSCHALIG

Dit zijn initiatieven van ten minste 15 hectare ruimtebeslag waarin verschillende voorzieningen zijn voor het opwekken, opslaan en transporteren van duurzame energie. Initiatieven met grote windturbines (vanaf 75 meter tiphoogte) worden altijd als grootschalig beschouwd.

Een voorbeeld van een grootschalig initiatief is het bedrijventerrein Trade Port Noord. Vrijwel alle daken zijn eind 2020 bedekt met zonnepanelen. Met de komst van de windturbines op Greenport wordt dit gezamenlijk beschouwd als een grootschalig initiatief. Een van die daken betreft het krachtigste zonnedak ter wereld, dit zijn 48.040 zonnepanelen op een 12,6 hectare dak (20 voetbalvelden).

MIDDELGROOT

Dit zijn initiatieven van meer dan 2 en minder dan 15 hectare ruimtebeslag. Ook meerdere aaneengesloten kleinschalige initiatieven die samen meer dan 2 hectare bevatten, vallen onder deze definitie.

Middelgrote initiatieven hebben niet de voorkeur en staan we in de eerste twee jaar in principe niet toe. Initiatieven zijn altijd maatwerk, waarbij we rekening houden met de ruimtelijke kwaliteit en het draagvlak vanuit de omgeving. Als zich een dergelijk initiatief aandient, wordt de wenselijkheid daarvan op dat moment afgewogen.

KLEINSCHALIG

Dit zijn initiatieven door bewoners, bedrijven en collectieven met een maximum van 2 hectare ruimtebeslag of zoveel minder dat er geen bestaande kavelgrenzen worden overschreden en waarin de stroom wordt opgewekt voor eigen gebruik.

Het uitgangspunt voor kleinschalige initiatieven is om eerst te kijken binnen de stedelijke contouren in plaats van het buitengebied zoals bedoeld in de **Ruimtelijke Structuurvisie gemeente Venlo (2014)**.

HOOFDSTUK 2 BELEIDSACHTERGROND

INLEIDING

Zoals eerder besproken kijken we in dit beleidskader naar de uitgangspunten van het programma 'Venlo Circulaire en Duurzame Hoofdstad'. In dit programma werkt de gemeente Venlo aan drie deelprogramma's voor het thema duurzaamheid, namelijk:

- Energietransitie: het opwekken van energie door zon en wind maar ook andere nieuwe manieren om over te schakelen op duurzame energie, zoals warmte.
- Klimaatadaptatie: adaptatie betekent aanpassen. In dit geval gaan we ons aanpassen aan het veranderende klimaat.
- Circulariteit: gaat ervan uit dat producten van nu de grondstoffen zijn voor later.

Zon- en windenergie zijn daarmee één deel binnen een bredere context van verschillende doelen en programma's voor duurzaamheid. De gemeente heeft ook voor andere beleidsterreinen een beleid ontwikkeld dat het beleid voor duurzame energie raakt. Dit geeft richting aan toekomstige initiatieven. Deze nieuwe en toekomstige initiatieven dienen aan te sluiten op het ruimtelijk beleid van de gemeente Venlo, waaronder de Ruimtelijke Structuurvisie (2014), de Erfgoednota (2017) en de Natuur- en Landschapsvisie (in voorbereiding, 2021-2022).

Kortom, het bestaande beleid heeft ook invloed op de beleidsruimte van dit beleidskader. De relatie met de andere beleidsterreinen komt nadrukkelijk terug in de volgende hoofdstukken. Hierbij kijken we vanuit gemeentelijke, landelijke, provinciale en regionale kaders.

RIJKSBELEID

Het rijksbeleid voor Nieuwe duurzame energie gaat verder door in het energiebeleid van Venlo. Met name het Klimaatakkoord, de Nationale Ruimtelijke Regelgeving en de Nationale Omgevingsvisie zijn hierbij van belang. Onderstaand een korte toelichting.

Klimaatakkoord

Nederland dient zich te houden aan Europese regels die staan beschreven in het Internationale Parijs-akkoord die door Nederland is ondertekend. In dit akkoord staan regels met betrekking tot de hoeveelheid duurzame energie en de reductie van de CO₂ uitstoot. Nederland heeft in het nationale klimaatakkoord vastgelegd dat we in 2050 klimaatneutraal zijn. In het Klimaatakkoord zijn ook afspraken gemaakt over participatie. Het doel van deze afspraken is om de transparantie van besluitvorming te verbeteren, bij te dragen aan een eerlijke verdeling van lusten en lasten en daardoor het maatschappelijke draagvlak voor hernieuwbare energie te vergroten.

Wet ruimtelijke ordening (Wro), Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) en de Omgevingswet

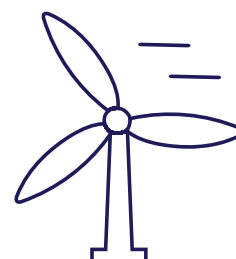
Ook landelijk ruimtelijk beleid bepaalt de invulling van toekomstige initiatieven voor het opwekken van Nieuwe duurzame energie. In de bestemmingsplannen legt de gemeente vast hoe gronden gebruikt mogen worden en welke bebouwing is toegestaan. Dit is cruciaal voor bijvoorbeeld het plaatsen van windturbines of andere initiatieven die niet passen binnen het huidige bestemmingsplan. De gemeente maakt dan een afweging of meewerken aan een initiatief alsnog wenselijk is. Wanneer de gemeente ervoor kiest om mee te werken, gaat de voorkeur uit naar het verlenen van een omgevingsvergunning, waarmee tijdelijk van een bestemmingsplan kan worden afgeweken.

Nationale Omgevingsvisie (NOVI)

De Nationale Omgevingsvisie (NOVI) is de langetermijnvisie van het Rijk op de inrichting en ontwikkeling van de leefomgeving in Nederland. De overgang naar duurzame energie neemt veel ruimte in beslag. Echter willen andere opgaven zoals natuurbehoud en woningbouw deze ruimte ook claimen. De NOVI helpt bij het maken van keuzes en stelt de kwaliteit van een gebied centraal. Voor energietransitie gelden vanuit de NOVI de volgende uitgangspunten:

- We maken de energie-infrastructuur geschikt voor duurzame energiebronnen en reserveren daarvoor ruimte;
- We passen duurzame energie in met oog voor de kwaliteit van de omgeving en combineren deze zo veel mogelijk met andere functies. Denk hierbij aan zonnepanelen op daken en het clusteren van windturbines.

De Nationale Omgevingsvisie is ook belangrijk om rekening mee te houden als het gaat om de motie Dik-Faber. Deze motie gaat over de zonneladder, die volgorde geeft in de voorkeursplaatsing van zonnepanelen. In **hoofdstuk 4** gaan we uitgebreid in op de zonneladder die de gemeente Venlo hanteert.

Duurzame energie inpassen met oog voor omgevingskwaliteit

Iedereen krijgt te maken met de overstap naar duurzame energie de komende jaren. Er komen meer windturbines en zonnepanelen. Windturbines worden zoveel mogelijk op zee geplaatst en de molens proberen we zoveel mogelijk te clusteren op land en passen we zo goed mogelijk in het landschap in. Bewoners worden goed betrokken en zullen waar kan meeprofiteren in de opbrengsten. Om de schaarse ruimte goed te benutten, kiezen we er in eerste instantie voor om zonnepanelen op daken en aan gevels te plaatsen, en pas daarna in landelijk gebied. Verder worden bedrijven die veel energie gebruiken, bij voorkeur gevestigd waar de opgewekte windenergie aan land komt.

(NOVI in het kort, 2020)

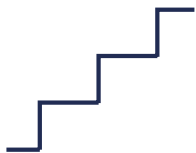
PROVINCIAAL BELEID

Met name de Provinciale Omgevingsvisie en de daaruit voortkomende zonneladder is van belang bij het gemeentelijk beleid voor duurzame energie. Onderstaand een korte toelichting over de Provinciale Omgevingsvisie (POVI)

Provinciale Omgevingsvisie (POVI) Limburg

Op 15 december 2020 hebben de Gedeputeerde Staten van de provincie Limburg de Omgevingsvisie Limburg vastgesteld en ter besluitvorming aan de Provinciale Staten aangeboden. Dit is tot stand gekomen door een uitgebreid participatieproces waarbij de gemeente Venlo ook aan heeft deelgenomen. Een belangrijk element voor de Nieuwe energie in de Omgevingsvisie is de Limburgse Zonneladder. Deze zet de gemeente Venlo in voor ruimtelijke inpassing van duurzame energieopwekking met zonnepanelen. De Limburgse zonneladder is in lijn met de motie Dik-Faber, die beschreven staat in de Nationale Omgevingsvisie (NOVI). De zonneladder is formeel nog niet juridisch verankerd, maar wordt vastgelegd in de provinciale Omgevingsverordening 2021 die naar verwachting in december 2021 in de Provinciale Staten wordt behandeld en vastgesteld.

Het doel van de zonneladder is om stimulerend te werken voor een optimale benutting van zonnepanelen in treden 1 t/m 3:

1. Daken van gebouwen;
2. Onbenutte terreinen in bebouwd gebied;
3. Gronden in het buitengebied met een andere primaire functie dan landbouw of natuur.

Er zit geen opeenvolging in de drie treden. De daken hoeven niet vol te liggen voordat we naar de volgende trede kunnen gaan. Wel wordt er gevraagd om een zorgvuldige afweging: een goede ruimtelijke afweging en landschappelijke inpassing, lokaal draagvlak, het doorlopen van zorgvuldige procedures en het combineren van meerdere doelen.

REGIONAAL BELEID

Voornamelijk de Regionale Energie Strategie (RES) is van belang voor het gemeentelijk beleid voor duurzame energie in Noord- en Midden-Limburg. Onderstaand een korte toelichting.

Regionale Energie Strategie (RES): afstemming grootschalige initiatieven

Voor Noord- en Midden-Limburg is een regionale energiestrategie ontwikkeld. Het tussentijdse doel voor 2030 is: 35 TWh duurzame energie op land opwekken voor heel Nederland. Dit wordt 1200 GWh voor de RES-regio Noord- en Midden-Limburg. In 2050 moet alle energie duurzaam worden opgewekt en wordt er geen CO₂ meer uitgestoten. Dit beleidskader wordt net als de RES 1.0 om de twee jaar herzien. Op deze manier blijven de documenten goed op elkaar afgestemd.

In RES 1.0 is een kansenkaart opgenomen en zijn bepaalde gebieden uitgesloten van grootschalige opwekking. Deze kansenkaart is verfijnd voor het grondgebied van gemeente Venlo en wordt besproken in **hoofdstuk 5**. De kansen voor grootschalige opwekking liggen voornamelijk in de landschappen aan de randen van de gemeente. Verder kiest de RES 1.0 voor 25% reductie van CO₂ via kleinschalige opwekking en voor besparing van energie.

Regio Noord-Limburg: krachten bundelen en gezamenlijk optrekken

De gemeente Venlo werkt aan de ambitie om de gezondste regio te zijn van Noord-Limburg. Een gezond leefklimaat is een van de pijlers die terugkomt in de strategische regiovisie Noord-Limburg 2040. Dit is een inspiratiebron voor nieuwe ontwikkelingen waaraan de regio initiatieven en ontwikkelingen toetst die innovatie stimuleren. Dit doen ze onder andere door:

- Een verkenning van pilots voor opslag en omslag van energie;
- Als er sprake is van grootschalige aanleg van energieopwekking met windturbines en zonnepanelen, dan kan dit gezamenlijk worden opgepakt onder de titel 'energieke gebiedsontwikkeling'. Dit opent de deur naar een integrale benadering.

GEMEENTELIJK BELEID

Venlo agenda 2040: strategische visie

Eén van de ambities is om in 2050 klimaatneutraal te zijn. Een belangrijke doelstelling binnen deze ambitie is dat de gemeente Venlo kijkt naar de schaal van Venlo en de regionale schaal bij het opwekken van energie. Verder ondersteunt Venlo innovatieve oplossingen om te verduurzamen vanuit de samenleving en het bedrijfsleven.

Uitvoeringsprogramma Circulaire en Duurzame Hoofdstad: iedereen kan meedoen

Binnen dit programma draait het om het bereiken van bewustwording, draagvlak en het actief bijdragen met als doel; de klimaatambities realiseren. Met dit programma worden drie deelprogramma's meegenomen, namelijk energietransitie, klimaatadaptatie en circulariteit. Onderstaand een korte toelichting van deze deelprogramma's:

- De programmaliijn Energietransitie (*Nieuwe energie*) richt zich op het bieden van zekerheid van energie en warmte uit hernieuwbare en schone (lokale) bronnen in Venlo.
- De programmaliijn Circulariteit (*Nieuw gebruik*) richt zich op de ontwikkeling van een circulaire economie en een onderscheidende samenleving die gekenmerkt wordt door groei zonder verlies, verspilling of belasting.
- De programmaliijn Klimaatadaptatie (*Nieuwe natuur*) richt zich op de realisatie van een groene, leefbare en veilige stad die voorbereid is op, zich verhoudt tot en zich aanpast aan de klimaatverandering.

Nieuw gebruik (circulariteit)

Venlo heeft zich in de laatste 10 jaar sterk geprofileerd als en ontwikkeld tot een circulaire innovatie stad. Een bijzonder thema is het grondstoffengebruik in de ontwerpfase bij projecten in gebouwde omgeving en infrastructuur. Daarmee richten we ons op behoud en vergroten van waarde. Deze randvoorwaarde is belangrijk voor de opgave van Nieuwe energieopwekking, opslag en transport.

Ter inspiratie heeft de gemeente Someren zelf een demo-woning in de Grootte Hoeven laten bouwen. De woning bevat 20 verschillende oplossingen, waaronder bouwmaterialen die hergebruikt zijn of kunnen worden én diverse cradle to cradle materialen. Ook is er veel aandacht besteed aan energieopwekking en energiebesparing en is de tuin klimaatbestendig ingericht.

Nieuwe natuur (klimaatadaptatie)

Als groene gemeente hebben wij veel aandacht voor kwaliteit en verdere uitbouw in combinatie met het opvangen van de gevolgen van de klimaatverandering. Ook biodiversiteit is een belangrijk uitgangspunt bij het beoordelen van initiatieven voor opwekking, opslag en transport.

Akkoord van Morgen: de wijk, de buurt en het dorp centraal

Het samenwerken met de gemeente, de samenleving en het bedrijfsleven past ook in het nieuwe wijkconcept van Venlo. Hierbij is de wijk (buurt, dorp of bedrijventerrein) bij uitstek de schaal om succes te behalen. De gemeente houdt daarom rekening met de belangen en betrokkenheid van de wijk, buurt of het dorp. Hierbij is de gemeente bereid om wijk- of gebiedsakkoorden af te sluiten met partijen in de wijk zelf, waarbij het programma Circulaire en Duurzame Hoofdstad wordt vertaald naar de lokale schaal en behoefte. De wijk- en gebiedsakkoorden worden gekoppeld aan duurzame en circulaire opgaven.

Ter inspiratie is de ondertekening van het eerste akkoord op dorpsniveau in Zalzerhaaf in Hout-Blerick in aanwezigheid van inwoners, verenigingen en ambtenaren. Na de ondertekening werd het akkoord overhandigd aan wethouder Marij Pollux. Hierbij heeft groep 8 van basisschool de Springbeek een bijdrage geleverd aan dit moment, het dorp wil namelijk een mooie toekomst geven aan kinderen.

Leidraad Samenwerken met energiecoöperaties: uitgangspunten voor samenwerking

De rol van de gemeente richting coöperaties en samenwerkingsverbanden wordt onder andere bepaald door de wijze waarop deze zich profileren. De voorkeur ligt bij het ontplooiën van activiteiten in de directe omgeving van de leden, waarmee het principe van lokale betrokkenheid ook daadwerkelijk wordt toegepast in de desbetreffende wijken en dorpen. In het verlengde hiervan moedigt de gemeente ook aan dat de coöperaties de bewonersinitiatieven en -participatie ondersteunen. In deze Leidraad Samenwerken zijn uitgangspunten, randvoorwaarden voor samenwerking en voorwaarden opgenomen. Verder wordt er specifiek aandacht gegeven aan de afspraken die bijdragen aan een optimale samenwerking tussen burgers, energiecoöperaties en gemeente.

Daarbij hanteert de gemeente het uitgangspunt dat de meeste energie voor betrokkenheid ontstaat bij initiatieven in de directe nabijheid van de woonomgeving van inwoners. Dit biedt de meest kansrijke schaal van samenwerkingen voor de wijk, de buurt of het dorp.

Ruimtelijke structuurvisie

De ruimtelijke structuurvisie van de gemeente Venlo geeft in grote lijnen het ruimtelijk beleid voor de gemeente Venlo weer, voor zowel stad als land. Er wordt beschreven hoe de omgeving het beste kan worden ingericht, bebouwd of gebruikt. Het biedt richtlijnen en grenzen om het beste uit een omgeving te halen. **Het gaat hierbij om de volgende hoofdlijnen:**

1. DRUKTE IN HET OMMELAND

Het contrast tussen het buitengebied en het stedelijk gebied verscherpen door het buitengebied ook daadwerkelijk als buitengebied te behandelen. Dit betekent dus het combineren van meerdere functies, zoals landbouw, recreatie, waterberging en natuurontwikkeling.

2. RUIMTE IN DE STAD

De beschikbare ruimte in het stedelijke gebied maximaal benutten.

3. LEVEN MET DE MAAS

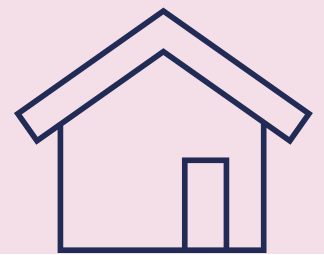
Ruimte geven aan de rivier en anticiperen op klimaatverandering.

4. VOORZIENINGEN OP MAAT

Zorgen voor vitale en toekomstbestendige voorzieningen die aansluiten bij de behoeftes van de samenleving.

5. ROBUUSTE STRUCTUREN

Werken aan een weerbare infrastructuur voor personen- en goederenvervoer. Het gebruik van de ondergrond en het opwekken van schone energie vraagt hier meer aandacht.

Het opwekken van Nieuwe duurzame energie biedt kansen voor ruimtelijke verbetering. Denk hierbij aan het opwaarderen van verloederde gebieden binnen de stedelijke contouren, door daar tijdelijk de functie van energieopwekking te laten landen. Ook biedt het opwekken van Nieuwe energie mogelijkheden om het contrast tussen binnen en buiten de stedelijke contouren te versterken.

Grensoverschrijdend samenwerken

Vanuit de grootschalige initiatieven (spoor 1) wordt verkend wat de mogelijkheden zijn met grensoverschrijdende samenwerkingen, zowel regionaal met buurgemeenten als internationaal met Duitsland. Met Duitsland zijn er op dit moment nog geen concrete aanknopingspunten. Dit komt door de op dit moment geldende wetgeving die de uitwisseling van energie (nog) niet mogelijk maakt. De Elektriciteitswet bepaalt namelijk dat elektriciteit alleen via het hoogspanningsnet grensoverschrijdend mag worden getransporteerd. Daarnaast gelden er nog geen subsidies voor het uitwisselen van energie.

Waarom Duitsland?

Door elektriciteit uit te wisselen met Duitse buurgemeenten worden de problemen met de netcapaciteit verminderd en wordt efficiënt ruimtegebruik beter mogelijk. De gemeente blijft deze ontwikkeling volgen, maar neemt vooralsnog geen concrete actie.

HOOFDSTUK 3 STURINGSFILOSOFIE

Het opwekken van Nieuwe energie met een duidelijke meerwaarde. Dat is wat dit beleidskader wil stimuleren. Zeker als het gaat om initiatieven van inwoners en bedrijven uit Venlo die verder gaan dan het enkel leveren van groene stroom. Er zijn veel verschillende manieren hoe de gemeente een initiatief kan stimuleren. Dit zullen wij nader bespreken in dit onderdeel van het beleidskader. Naast het stimuleren van het opwekken van Nieuwe energie, heeft de gemeente ook een toetsende rol. De verhouding tussen stimuleren en toetsen maakt deel uit van de sturingsfilosofie. Complexe vraagstukken, zoals de energietransitie vragen om een integrale benadering. Op alle bestuurslagen maken we afspraken om een gemeenschappelijk doel na te streven.

STIMULEREN EN TOETSEN

Stimuleren

Het stimuleren komt sterk terug in het beschrijven van stimuleringsmaatregelen.

Toetsen

Het toetsen komt sterk terug bij de principes en randvoorwaarden om de Venlose kwaliteiten te beschermen.

Vaak gaan deze twee principes samen en is er een combinatie van stimuleren en toetsen. We stellen randvoorwaarden en zoeken samen met de samenleving naar oplossingen als het gaat over:

- De ambities voor lokaal eigendom;
- Meervoudig gebruik van de ruimte;
- Koppeling met andere transitie en een zorgvuldige inpassing in het landschap.

Bij deze zaken is het belangrijk om te **polderen**; het overleg tussen overheden, bedrijven, maatschappelijke organisaties en kennisorganisaties, participatie van bewoners. Dit polderen heeft ook een belangrijke rol gehad in de totstandkoming van dit beleidskader en de doorvertaling van de (toekomstige) initiatieven.

OMGEVINGSVERGUNNING

Het college is op grond van de Wet algemene bepalingen omgevingswet (Wabo) bevoegd om een aanvraag voor een omgevingsvergunning te toetsen. Participatie en draagvlak vanuit de omgeving wegen mee in de afweging om deze vergunning te verstrekken. Bij het verstrekken heeft de gemeenteraad op dit moment vooral een procedurele rol m.b.t. het afgeven van een verklaring van geen bedenkingen. Bij de nieuwe omgevingswet verandert dat. Hierbij krijgt de gemeenteraad in sommige gevallen een instemmingsrecht. Wij verkennen de komende tijd hoe de uitgangspunten van dit beleidskader hier in de toekomst bij aansluiten.

MAATWERK

Bij complexe vraagstukken kan de gemeente dit van tevoren vastleggen in regels. De gemeente kiest ervoor om tijdens een aanvraagprocedure samen te kijken met omwonenden waar ze in mee willen gaan. Op het gebied van de sturingsfilosofie is gekozen om zoveel mogelijk voorafgaand aan een initiatief de dialoog aan te gaan. Er wordt gehandeld met het 'ja-mits principe' van de Omgevingswet die naar verwachting op 1 juli 2022 in werking treedt. Onder de Omgevingswet wordt deze dialoog meegenomen omdat:

- Participatie gaat gelden als indieningsvereiste;
- Maatschappelijk draagvlak wordt een beoordelingsaspect voor het ruimtelijk belang;
- Het plaatsvinden van de omgevingsdialoog.

Echter is de kans op 100% draagvlak vrij klein. Ook met minder draagvlak kan een initiatief nog steeds ruimtelijk gewenst en aanvaardbaar zijn. Onder de Omgevingswet is participatie een indieningsvereiste voor een aanvraag van een omgevingsvergunning. Wij als gemeente Venlo gaan verkennen hoe we hier verder uitvoering aan gaan geven.

Omgevingswet

Bij een omgevingsvergunning voor afwijkend gebruik van het bestemmingsplan is de voorwaarde dat een initiatiefnemer een omgevingsdialoog aangaat. Bij de procedure voor het wijzigen van het omgevingsplan is de openbare voorbereidingsprocedure van de Algemene wet bestuursrecht van toepassing. Iedereen is dan in de gelegenheid om binnen de desbetreffende termijn een zienswijze naar voren te brengen. Ook moet participatie plaatsvinden bij die procedure voordat het ontwerpbesluit wordt vrijgegeven voor inzage.

STUDIE: ROL VAN GEMEENTE IN DE ENERGIETRANSITIE

De gemeenten Beesel, Venray en Horst aan de Maas hebben in 2019 een studie uitgevoerd naar de mogelijke rollen van de gemeente in de energietransitie. Hieruit kwamen de volgende rollen:

Faciliterende rol: Initiatieven van de markt en inwoners toetsen en begeleiden. Denk hierbij aan een zonneweide, windpark, energie-coöperatie en inwonerscollectief.

Stimulerende rol: Initiatieven ondersteunen om tot ontwikkeling of realisatie te komen met behulp van subsidies, garanties, borgstelling en/of leningen.

Samenwerkingsrol: Samenwerken met private partijen in een partnerschap met eventueel een minderheidsaandeel in projecten.

Eigenaarsrol: Het oppakken van opgaves voor eigen rekening, risico en rendement. Dit kan uiteenlopen van deelname in risicovolle ontwikkeling tot (deelname in) exploitatie of het volledig inrichten en exploiteren van een gemeentelijk energiebedrijf. Al deze zaken gebeuren volledig in eigen regie.

FACILITEREN EN STIMULEREN

Met dit beleidskader kiest de gemeente Venlo voor meer procesmatige uitgangspunten en minder inhoudelijke toetsingscriteria. De samenwerking beperkt zich in deze niet tot het verlenen van een omgevingsvergunning. Het betreft het faciliteren van een ontwikkeling door bijvoorbeeld advies voor het organiseren van een project, de keuze voor techniek, de beste locaties en de mogelijke inpassing. De gemeente Venlo hanteert hierbij beleidsmatige uitgangspunten waarmee een initiatief beter kan worden beoordeeld.

De gemeente stuurt op de kwaliteit van plannen. Die kwaliteit wordt hoger met maatschappelijke meerwaarde, lokaal eigendom, landschappelijke inpassing, in combinatie met ander gebruik van de ruimte enzovoorts.

Verder kan de gemeente ook een actieve rol op zich nemen als partner in grootschalige initiatieven. Zo is er recentelijk een amendement ingediend om een onderzoek te laten verrichten naar een Gemeentelijk Warmtebedrijf. Dit is iets om te verkennen in de komende twee jaar en mee te nemen in de herziening van dit beleidskader. Wat we zien is dat steeds meer regiogemeenten, waaronder Venlo, een vervolgonderzoek willen doen naar de mogelijke rollen van de gemeente in energietransitie en warmtetransitie. Dit komt omdat steeds meer concrete kansen zich aandienen. Rolduidelijkheid en eensgezindheid binnen de gemeentelijke organisatie helpt om met méér perspectief het gesprek aan te gaan met mogelijke partners in toekomstige energie initiatieven.

Hoe ziet het er op dit moment uit?

De gemeente Venlo heeft voornamelijk een faciliterende en stimulerende rol. Gezien de grote energieopgaven valt te overwegen om in de toekomst ook een samenwerking aan te gaan met private partijen of volledig zelf energie-initiatieven te exploiteren. Regionaal vervolgonderzoek zal de potentie, kansen en risico's hiervan in beeld brengen.

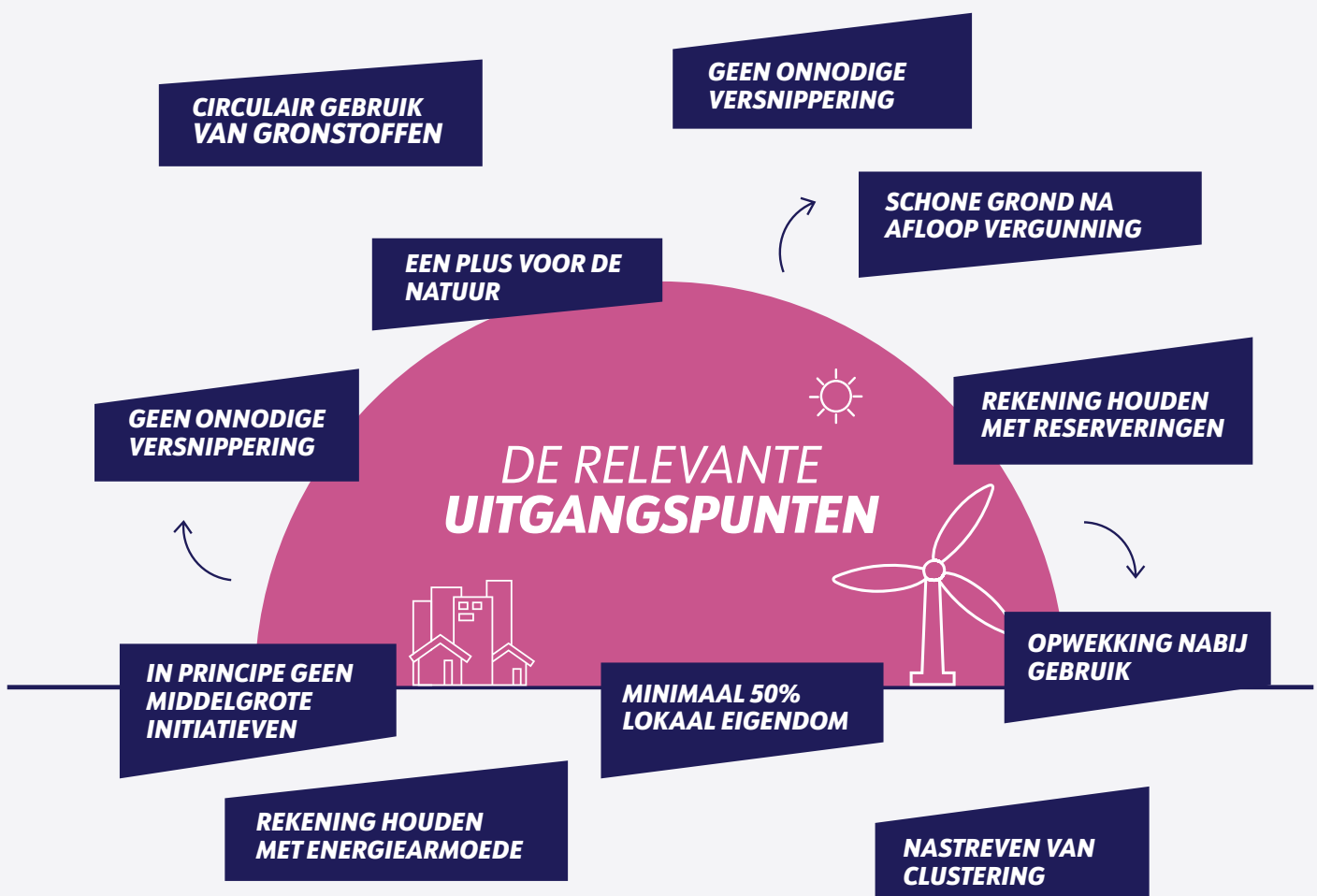

HOOFDSTUK 4 BELEIDSMATIGE UITGANGSPUNTEN

ALGEMENE UITGANGSPUNTEN

De uitgangspunten zijn de beleidsmatige vertrekpunten waarop een plan of initiatief wordt beoordeeld. Ze zijn bedoeld om de juiste keuze te maken als het gaat om de plek voor energieopwekking, de inpassing in het landschap en het meervoudig gebruik van de ruimte. De uitgangspunten zijn onderdeel van de dialoog met een initiatiefnemer. Verder zijn er ook uitgangspunten opgesteld per spoor (groot- en kleinschalig). De uitgangspunten worden, net als de rest van dit beleidskader, na twee jaar herzien. Door nieuwe inzichten, de dialoog met belanghebbenden en concrete initiatieven kan dit worden bijgesteld.

Onderstaand een overzicht met alle uitgangspunten. Op de volgende pagina's vind je een verdere toelichting per uitgangspunt.

IN PRINCIPE GEEN MIDDELGROTE INITIATIEVEN

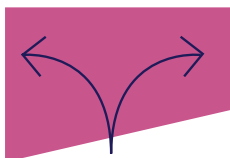
De eerste twee jaar spreken we van een tweesparenbeleid. We verlenen medewerking aan kleinschalige en grootschalige initiatieven. Hierbij nemen we middelgrote initiatieven in principe niet mee (maatwerk is wel mogelijk).

De reden hiervoor is:

- Er is schaarste op het elektriciteitsnet. Middelgrote initiatieven in het buitengebied kunnen dit probleem verergeren;
- De ruimte in het buitengebied is schaars, waardoor hier zuinig mee omgegaan dient te worden om verrommeling te voorkomen. Verrommeling kan ontstaan als het landschap overal deels wordt ingekleurd door middelgrote initiatieven;
- Venlo draagt met een aantal (geplande) ontwikkelingen bij aan de opgave. Er zijn in de afgelopen periode diverse grotere initiatieven op bedrijfsdaken ontwikkeld en ook staat de komst van windturbines op Greenport op de planning;
- Goede landbouwgronden moeten niet opgeofferd worden aan de productie van energie.

In de komende twee jaar kijken we of het in de toekomst wel mogelijk is om middelgrote initiatieven tijdelijk toe te staan. Het doel hiervan is om bepaalde gebieden tot transformatie te brengen. Denk hierbij aan een tijdelijk zonnenveld als financiële drager om afwaardering van gronden te verzachten. Dat kan nu en straks enkel met een herziening van een bestemmingsplan (of en wijziging van het omgevingsplan. Deze mogelijkheden zijn er de eerste twee jaar in ieder geval niet. Echter zien we wel transformatiekansen, waardoor het een relevant aspect is om mee te nemen in de verkenning naar de volgende versie van het beleidskader.

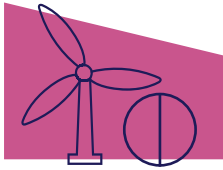
GEEN ONNODIGE VERSNIJPERING

Versnippering wil zeggen dat er geen samenhang bestaat en er overal zonnepanelen en/of windturbines te zien zijn. Dit kan het bestaande landschapsbeeld verstoren. Dit is een ongewenste ontwikkeling volgens de RES-regio en de gemeente. In de praktijk zullen initiatieven in de nabijheid van transportverdeelstations worden ontwikkeld, zodat er geen hagelslag van zonnepanelen over het landschap wordt uitgestrooid. Om dit te voorkomen, kan de gemeente er voor kiezen om geen medewerking te verlenen aan een initiatief.

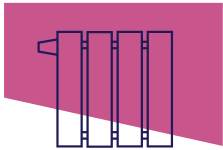
CIRCULAIR GEBRUIK VAN GRONDSTOFFEN

Het streven naar een circulaire economie is een kernpunt van het duurzaamheidsbeleid van de gemeente. Vanuit de Cradle to Cradle gedachte is het van belang dat de Nieuwe energie ook op een duurzame wijze tot stand komt. Zo wordt er in het Nederlandse innovatiebeleid veel geld geïnvesteerd in de ontwikkeling van circulaire zonnepanelen. Er wordt verwacht van initiatiefnemers dat ze kennis hebben genomen van deze nieuwe ontwikkeling en dat ze deze, waar haalbaar in de businesscase, toepassen. De gemeente Venlo stimuleert de innovatie om waarde van grondstoffen te behouden en te vergroten.

MINIMAAL 50% LOKAAL EIGENDOM

We streven bij Nieuwe energie-initiatieven naar 100% lokaal eigendom. In de praktijk is dit niet altijd haalbaar. Het doel is om draagvlak vanuit de omgeving te creëren voor een energie-initiatief. Dit kan door inwoners te betrekken en hen mogelijkheden te bieden om te participeren. 100% lokaal eigendom is alleen mogelijk als er sprake is van een volledige samenwerking tussen een grondeigenaar en bewoners. Een dergelijke businesscase is niet altijd haalbaar. In dit geval kan er sprake zijn van een andere vorm van financiering, bijvoorbeeld door een commerciële partij. Het is dan belangrijk dat er afspraken worden gemaakt waardoor de opbrengsten zoveel mogelijk landen in het gebied waar de energie wordt opgewekt. Daarom hanteren we de norm van minimaal 50% lokaal eigendom.

REKENING HOUDEN MET ENERGIEARMOEDE

Bij toekomstige energie-initiatieven wordt rekening gehouden met de impact op energiearmoede. We spreken van energiearmoede wanneer een huishouden onvoldoende toegang heeft tot goede energievoorzieningen in huis (TNO, 2012).

- Bij grootschalige initiatieven kan worden gedacht aan een omgevingsfonds dat ten goede komt aan de betaalbaarheid van energie en inwoners met een lager inkomen;
- Bij kleinschalige initiatieven kan worden gedacht aan initiatieven uit de wijk die een collectieve regeling nastreven, zodat energie voor individuele huishoudens goedkoper wordt.

Zonnepanelenproject, speciaal voor inwoners met een lager inkomen

In september 2021 stemde de gemeente Venlo in met het voorstel om leningen te verstrekken aan woningeigenaren voor de plaatsing van zonnepanelen op hun daken. Veel inwoners vinden de aankoop van zonnepanelen lastig. Ze hebben geen tijd om zich hierin te verdiepen of kunnen het niet in één keer betalen. Met dit project nemen wij die drempels weg. Hoe ziet dit project eruit?

Inwoners vragen een lening aan bij de gemeente die ze in een periode van 15 jaar dienen af te lossen. De maandelijkse opbrengsten zijn altijd hoger dan de kosten aan rente en aflossing. Hierdoor kan de lening eenvoudig worden terugbetaald. De gemeente sluit hiervoor een contract af met een leverancier en installateur van zonnepanelen. In totaal kunnen er ongeveer 750 deelnemers meedoen. Bij succes, kunnen er nogmaals 750 deelnemers meedoen.

ZONNEPANELENPROJECT

EEN PLUS VOOR DE NATUUR

Het opwekken van Nieuwe energie mag niet ten koste gaan van de natuur en/of de biodiversiteit. De klimaatcrisis en het verlies aan biodiversiteit zijn nauw aan elkaar verbonden. Wanneer het opwekken van Nieuwe energie ten koste gaat van de natuur, dan lossen we het ene probleem op ten koste van het andere probleem. Dat is niet de bedoeling.

Hoe lossen we dit op?

De gemeente hanteert als uitgangspunt dat ieder nieuw plan of initiatief, een plus oplevert voor de natuur. Afhankelijk van de omvang van een initiatief, wordt aangeraden om hiervoor een specifiek plan te laten opstellen door een ecologisch bureau.

Eén van de mogelijkheden is om een opweklocatie economisch af te waarderen, en ecologisch op te waarderen tot een natuurgebied.

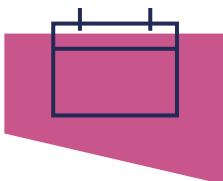
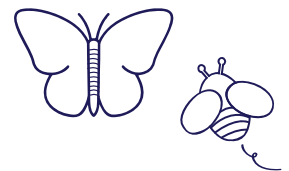
Dit kan met een herziening van het bestemmingsplan of onder de Omgevingswet met een wijziging van een deel van het omgevingsplan.

SCHONE GROND NA AFLOOP VAN DE VERGUNNING

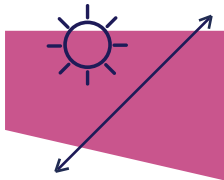
De grond die gebruikt is voor de opwekking van Nieuwe energie mag niet vervuild zijn. Als er sprake is van vervuiling, dan dient de eigenaar van de energie-installatie de sanering van de grond te betalen. Dit geldt volgens het principe 'de vervuiler betaalt'.

In de regio Noord-Limburg wordt een onderzoek gestart naar de kwaliteit van de grond. Bij grondgebonden energie-initiatieven dient voorafgaand altijd een nulmeting gedaan te worden van de bodemkwaliteit. Het gaat om de bodemkwaliteit in de breedste zin. Dit gaat over vervuiling, maar ook over biodiversiteit.

REKENING HOUDEN MET RESERVERINGEN

We kijken bij beoogde gebieden voor het opwekken van duurzame energie, altijd of er geen ruimtelijke of programmatische reserveringen van toepassing zijn in dat gebied. Ook bij tijdelijke initiatieven is het van belang dat er geen ongewenste permanente functies ontstaan.

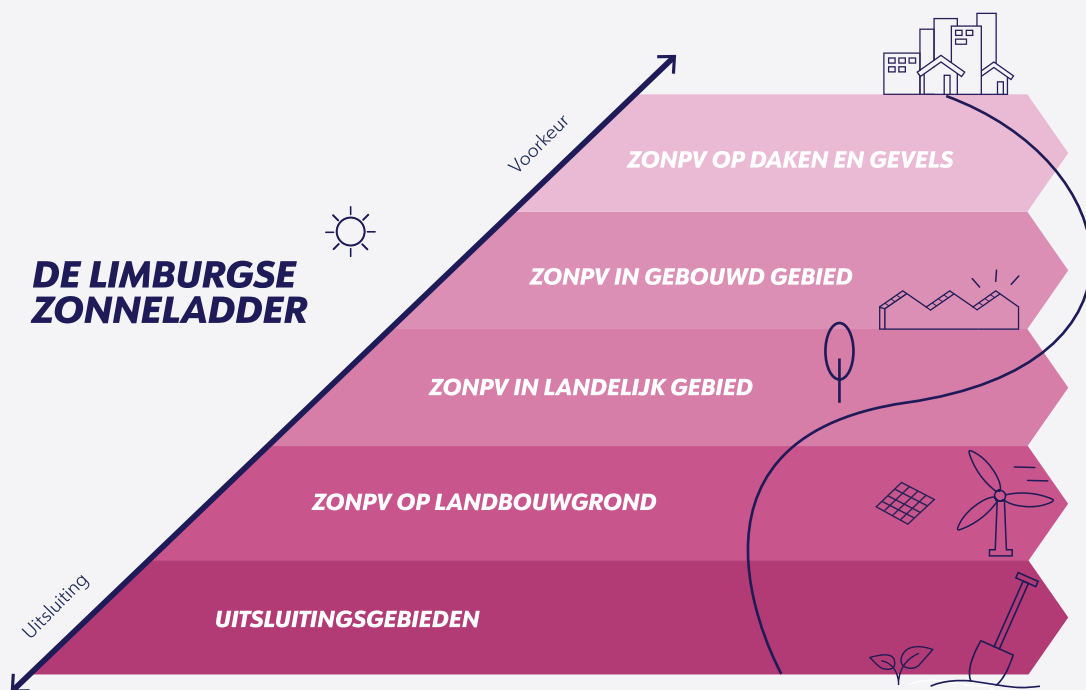
WE HANTEREN DE ZONNELADDER

In de werkwijze vermijden we zon op landbouwgronden en natuurgebieden zoveel mogelijk. Zon op daken, gevels of andere vormen van meervoudig ruimtegebruik in het bebouwd gebied hebben de voorkeur. Het gaat om de volgorde van daken, gevels, gebouwen, onbenutte terreinen in bebouwd gebied en gronden in het buitengebied met een andere primaire functie dan landbouw of natuur.

Het 'nee tenzij principe' houdt in dat zonnelvelden alleen kunnen worden gerealiseerd met een goede onderbouwing. Dit wil zeggen dat er met aandacht is nagedacht over een goede ruimtelijk integrale afweging, instandhouding van de landschapsstructuur, kenmerken, combinatie van meerdere functies, lokaal draagvlak en participatie en als laatste, de zorgvuldige procedures.

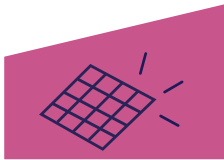
In de **Figuur 2** is de Limburgse zonneladder afgebeeld. Hierbij zijn door de provincie benoemde voorbeelden bewust niet meegenomen, omdat we samen met initiatiefnemers goed willen kijken welke voorbeelden bij Venlo passen.

Figuur 2. De Limburgse zonneladder zonder voorbeelden (bron: ontwerp omgevingsvisie 2020).

De zonneladder en de contourgedachte

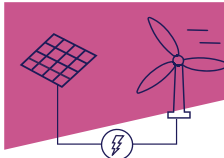
Het idee is om eerst te kijken waar Nieuwe energieopwekking in stedelijk en/of bebouwd gebied in te passen is, voordat er uitgeweken wordt naar (open) gronden in het buitengebied. Hierdoor proberen we zoveel mogelijk de energieopgave in bebouwd gebied te laten landen.

OPWEKKING NABIJ GEBRUIK

De gemeente geeft de voorkeur aan initiatieven waarbij opwekking en gebruik dicht bij elkaar liggen. Dit komt doordat de capaciteit van het energienetwerk om opgewekte energie te transporteren en op te slaan beperkt is.

Wanneer de opwekking en het gebruik dicht bij elkaar liggen, voorkomt dit hoge investeringskosten voor de netbeheerder maar ook teleurstellingen bij initiatiefnemers.

NASTREVEN VAN CLUSTERING

Het is van belang om een zekere mate van clusteren na te streven. Clusteren is een manier om efficiënt om te gaan met de (bestaande) infrastructuur en maakt cablepooling mogelijk. Dit is het delen of het slim koppelen van een elektriciteitsaansluiting tussen verschillende opwekkingsvormen. Denk hierbij aan een zonneveld of windturbines die aangesloten zijn op dezelfde kabel waardoor er meer energie getransporteerd kan worden.

Je kunt een kabel delen wanneer de installaties niet te dicht bij elkaar zitten en wanneer deze niet op hetzelfde moment gebruikt worden. Bij zon en wind werkt dat bijvoorbeeld ideaal omdat als de zon schijnt, er meestal weinig wind is. In de nacht is er dan weer vaak wind en weer geen zon. Zo wisselt de belasting van de kabel elkaar perfect af.

(bron: Enexis, 2021)

CLUSTEREN KABEL

UITGANGSPUNTEN GROOTSCHALIGE INITIATIEVEN (SPOOR 1)

Voor grootschalig energie opwekken zijn andere uitgangspunten opgesteld t.o.v. kleinschalige initiatieven. Onderstaand een overzicht met alle relevante uitgangspunten die naderhand kort worden toegelicht. Het grootschalig energie opwekken gaat in de eerste twee jaar enkel over de potentiegebieden die afgebeeld zijn in **Figuur 3 op pagina 30**.

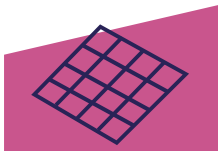
Onderstaande een overzicht met alle uitgangspunten. Op de volgende pagina's vind je een verdere toelichting per uitgangspunt.

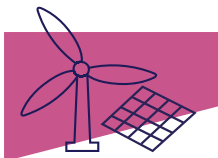
VERTREKKEN VANUIT DE RES

De Regionale Energiestrategie (RES) is leidend bij initiatieven voor grootschalige opwekking in of nabij Venlo. We zoeken hierbij aansluiting met initiatieven van aangrenzende gemeenten. Bij grootschalige ontwikkelingen sturen we op voorhand met een integrale gebiedsverkenning en een dialoog met de omgeving. Bij deze gebiedsverkenning gaat het om het inzichtelijk maken van de uitdagingen in een bepaald gebied. Deze inzichten worden gekoppeld aan de vraag voor het opwekken van energie.

MEERVOUDIG RUIMTEGEBRUIK

Zoals eerder aangegeven, is de ruimte in Venlo schaars. Daardoor is deze niet geschikt om monofunctionele zonnenvelden aan te leggen op landbouwgronden. Als de opwekking van Nieuwe energie niet op daken kan plaatsvinden, dan moet er in ieder geval sprake zijn van het combineren van functies. We spreken hierbij van meervoudig ruimtegebruik. De aanleg van zonnenvelden is dus enkel toegestaan als er sprake is van een dubbelfunctie.

ENERGIEKE GEBIEDSONTWIKKELING

Grootschalige initiatieven ontwikkelen we gebiedsgericht. Wanneer we spreken van opwekking in het buitengebied, dan ligt de lat voor het opwekken van duurzame energie hoger dan enkel het multifunctioneel gebruik van de ruimte. Het streven is om een gebied meervoudig te veranderen, waar het opwekken van energie een onderdeel is. Dit noemen we ook wel energieke gebiedsontwikkeling. Energieke gebiedsontwikkeling leidt tot meer samenhang en hogere ruimtelijke kwaliteit.

Een voorbeeld hiervan is het Wellsmeer². In dit gebied wordt naast het opwekken van Nieuwe energie ook geïnvesteerd in educatie, innovatie, recreatie en toerisme. Een ander voorbeeld is de gebiedsontwikkeling Ooijen-Wanssum. In dit gebied is het ontwikkelen van natuur gecombineerd met het toepassen van hoogwaterbescherming en waterstanddaling. Verder worden de leefbaarheid en de ruimte voor nieuwe recreatieve functies vergroot.

¹ Door Bureau Overmorgen is een stappenplan ontwikkeld voor het maken van energielandgoederen. Dat plan bestaat uit het stellen van de opgave, het bouwen van een netwerk van relevante partners, gezamenlijke taal ontwikkelen, joint fact finding, gebiedsvisie opstellen en slagvaardige uitvoering opstellen.

² Zie: www.energielandgoedwellsmeer.nl

Ooijen-Wanssum

BENADERING VANUIT LANDSCHAPSWAARDEN

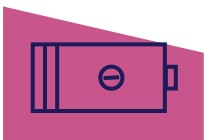
Bij de opwekking van zonne-energie is het van belang om in te zetten op behoud en versterking van landschappelijke waarden. Naast de voorwaarden duurzaamheid en beheerbaarheid, is aanpasbaarheid ook van belang bij deze initiatieven. Een landschap moet zich kunnen aanpassen aan nieuwe en toekomstige functies. Wanneer we spreken van een tijdelijke noodzaak van zon-op-land, vertalen we deze aanpasbaarheid naar omkeerbaarheid.

GESCHIKTE LANDSCHAPSTYPEN HANDREIKING RES VOLGEN

In Noord- en Midden-Limburg zijn landschapstypen aanwezig. Enkele van deze typen zijn geschikt voor grootschalige grondgebonden initiatieven met zonne-energie. In de RES NML voor het landschap, zijn verschillende kenmerken genoemd van gebieden waar grootschalige initiatieven sneller een plek zullen krijgen:

- Grootschalige landschappen;
- Gebieden met een vlakke bodem (reliëf);
- Open of halfopen landschappen;
- Rationele verkaveling met rechthoekige of blokvormige perceelvormen;
- Gebieden met weinig cultuurhistorische tijdlagen;
- Gebieden met weinig natuurwaarden/biodiversiteit;
- Gebieden met beperkte bebouwingsdichtheid en afstand tot bebouwingskernen;
- Kavelgrenzen met noord-zuid en oostwest-strekking;
- Grootschalige omkadering van perceelcomplexen.

AANDACHT VOOR LAADVERMAGEN LANDSCHAP

De hoeveelheid zonnevelden dat een landschap kan dragen, verschilt per landschapstype. Zo heeft het ene landschap een hoog laadvermogen terwijl de ander een laag laadvermogen heeft. Gebieden zoals open agrarische en gesloten agrarische met glastuinbouw hebben een hoog laadvermogen. In het mozaïeklandschap, het basislandschap dat een groot deel van de gemeente Venlo omvat, ligt dit laadvermogen een stuk genuanceerder.

PERSPECTIEF VOOR LANGERE TERMIJN

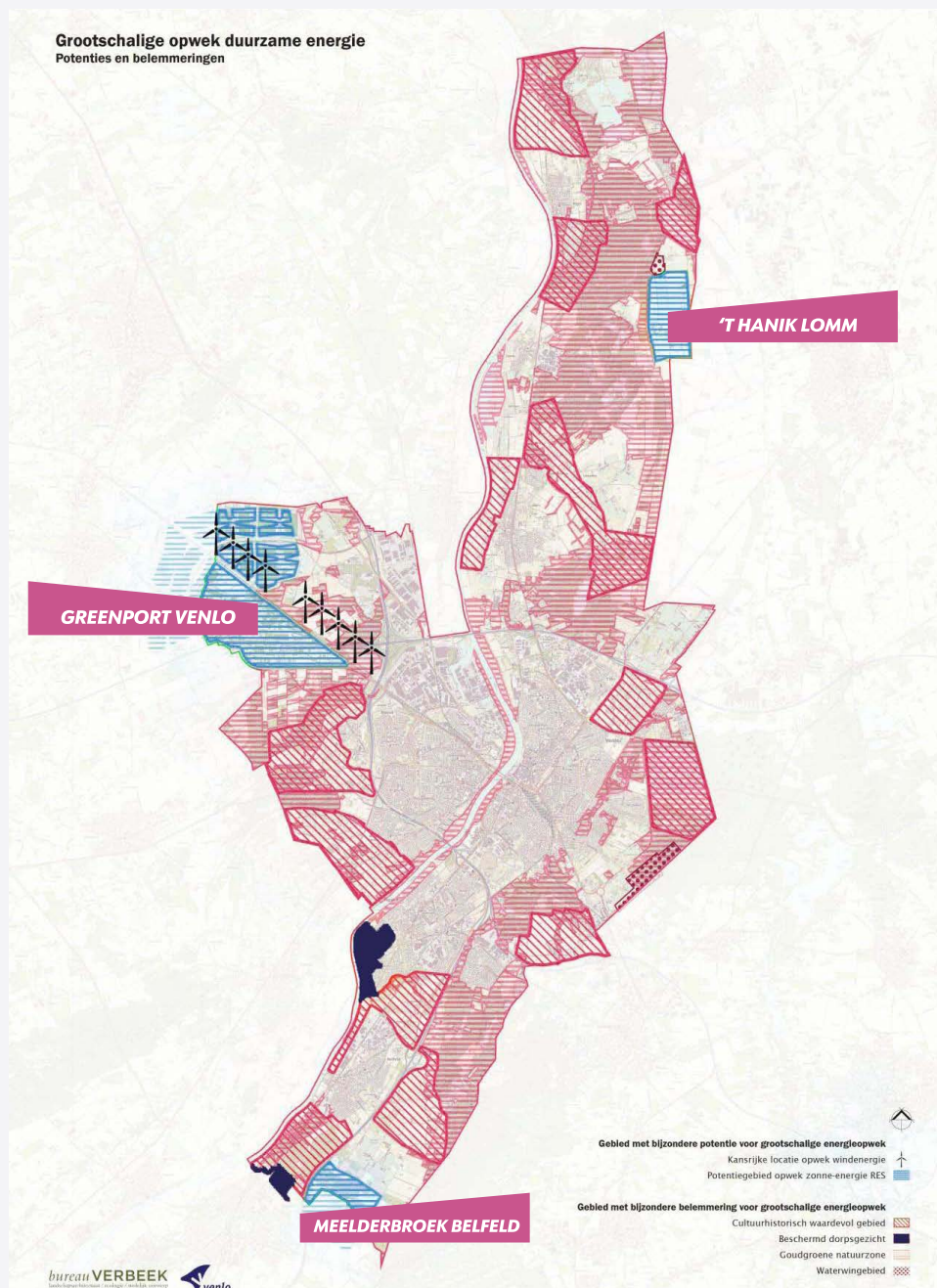
Vanwege de verwachte innovatie op het gebied van Nieuwe duurzame energie, is de voorspelling dat grootschalige initiatieven in het landschap op lange termijn niet of in mindere mate nodig zijn. De gemeente Venlo wil de gronden niet blijvend onttrekken van de oorspronkelijke bestemming. Vanuit de gedachte van aanpasbaarheid blijven we aandacht hebben voor hoe landschappen en percelen ook in de toekomst aantrekkelijk blijven voor nieuwe functies.

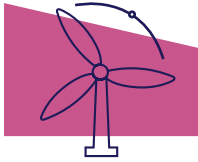
DRIE POTENTIEEL GESCHIKTE GEBIEDEN

In **Figuur 3** is in kaart gebracht in welke gebieden er kansen liggen voor grootschalige initiatieven. Via de kleur en codes is zichtbaar gemaakt waar op dit moment kansen liggen en waar geen kansen zijn voor energieopwekking. Op dit moment ziet de gemeente drie gebieden als potentieel geschikt voor grootschalige energieopwekking. Dit zijn de volgende gebieden:

't Hanik Lomm, Meelderbroek Belfeld en Greenport Venlo

Figuur 3. Grootschalige ontwikkelkansen in de Gemeente Venlo.

AFSTAND WINDTURBINES MINIMAAL VIJF MAAL DE TIPHOOGTE

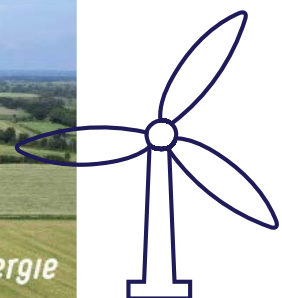
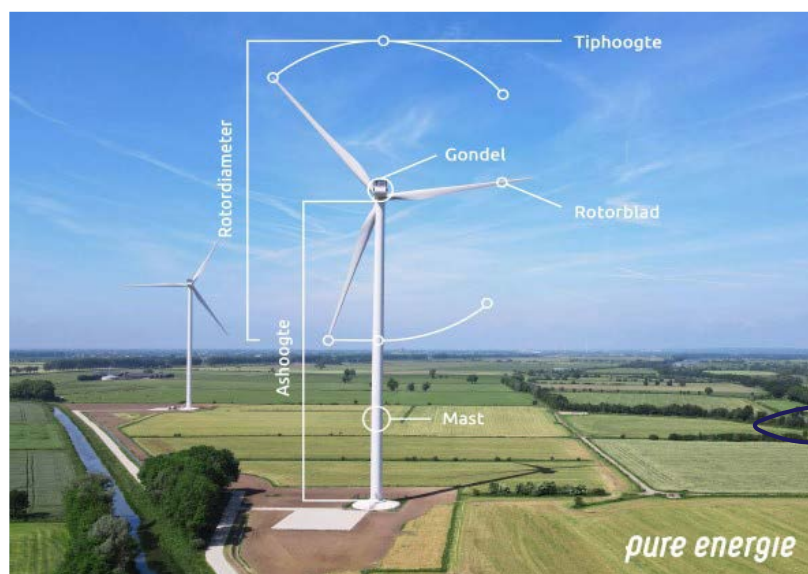
De plaatsing van windturbines vraagt in alle gevallen om een zorgvuldige afweging van de gemeente Venlo. De gemeente ziet toe op de afstand tussen de windturbines en de dichtstbijzijnde bebouwing. Hierbij kijkt de gemeente altijd naar een veilig normenkader. Dit houdt in dat er voor de hoogste categorie windturbines een afstandsnorm geldt van vijf maal de tiphoogte.

Voorbeeld: Bij een windturbine van 200 meter tiphoogte, geldt een afstand van 1 kilometer. In onderstaande Afbeelding 1 zie je wat de tiphoogte is van een windturbine.

De redenen dat de gemeente hiervoor kiest zijn als volgt:

- Hoge windturbines krijgen geen plaats in een kleinschalig landschap. Dit zorgt voor een betere ruimtelijke ordening;
- Er wordt tegemoet gekomen aan het verzoek vanuit de gemeenteraad en participatietraject om een afstandsnorm te hanteren;
- De gemeente wil geen risico nemen met het draagvlak voor grootschalige energie-initiatieven;
- Uit onderzoek is gebleken dat een norm van 400 meter onvoldoende is³. Onze norm van vijf maal de tiphoogte is een verantwoorde invulling aan dit onderzoek. Ook recent onderzoek vanuit het RIVM trekt de norm van 400 meter in twijfel, waarop meerdere overheidslagen zich bezinnen op nieuwe standaarden voor een ruimere afstandsnorm.

De gehanteerde tiphoogte zal met de herziening van dit beleidskader nader bekeken worden. Nieuwe technologische ontwikkelingen kunnen er toe leiden dat de hinder van windturbines afneemt, waardoor er wellicht een lagere norm kan worden toegepast.

Afbeelding 1. De tiphoogte en andere meetverhoudingen van windturbines (Bron: Pure Energie)

³ De norm is afkomstig uit het onderzoek van audioloog Jan de Laat, van de Rijksuniversiteit Leiden.

GEEN MIDDELGROTE WINDTURBINES

Voor middelgrote windturbines (tiphoogte tussen 15 en 74 meter) geldt dat deze altijd onderdeel uitmaken van middelgrote of grootschalige initiatieven. De middelgrote windturbines zullen het wat betreft energieopbrengst afleggen tegen grootschalige windturbines terwijl zij wel impact hebben op het landschap.

Aangezien middelgrote initiatieven niet worden voorzien, zal er in de praktijk geen plek zijn voor middelgrote windturbines in de opwekking van Nieuwe energie. Voor middelgrote windturbines biedt de gemeente Venlo daarom geen mogelijkheden.

NIET ONTWIKKELEN ZONDER BETROKKENHEID VAN INWONERS EN BEDRIJVEN

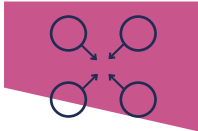
100% draagvlak is misschien niet haalbaar, maar een omgeving die actief betrokken is bij een plan is dat wel. We halen bij energie-initiatieven in de omgeving op wat de aandachtspunten en problemen zijn. Samen streven we een zo hoog mogelijk algemeen belang na.

UITGANGSPUNTEN KLEINSCHALIGE INITIATIEVEN (SPOOR 2)

Voor kleinschalige initiatieven zijn andere uitgangspunten opgesteld t.o.v. grootschalige initiatieven.

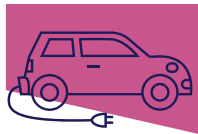
Onderstaand een overzicht met alle uitgangspunten. Op de volgende pagina's vind je een verdere toelichting per uitgangspunt.

MEEDENKEN OVER COÖPERATIEVE PROJECTEN

De gemeente denkt graag mee over coöperatieve projecten op daken en als tijdelijke functie op (braakliggende) terreinen in stedelijk gebied.

ONAFHANKELIJKHEID VAN HET ELEKTRICITEITSNET STIMULEREN

Kleinere vormen van opslag of omslag van energie zijn belangrijk voor het balanceren van het net. Steeds vaker zijn er mogelijkheden om dit lokaal op te lossen. Denk hierbij aan het plaatsen van een thuisaccu, zodat energie niet hoeft te worden teruggeleverd op het net en elektriciteit zelf kan worden opgeslagen in de accu van een elektrische auto.

ZON OP DAK WAAR MOGELIJK VERGUNNINGSVRIJ

De plaatsing van zonnepanelen op een hellend en plat dak van een gebouw is in de meeste gevallen vergunningsvrij. In sommige gevallen is dit niet vergunningsvrij:

- Zonnepanelen op of nabij een monument;
- Zonnepanelen op een dak of gebouw dat ligt binnen beschermd stads- en dorpsgezicht.

Wanneer de plaatsing niet vergunningsvrij is, dient er een vergunning aangevraagd te worden. De gemeente beoordeelt de aanvraag op grond van de daarvoor geldende wet- en regelgeving. Op de website <https://www.omgevingsloket.nl/> kunnen inwoners en bedrijven een vergunningscheck doen, om te beoordelen of er een omgevingsvergunning vereist is.

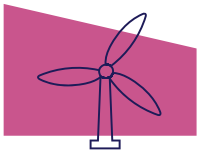

BENUT EERST HET DAKOPPERVLAK

Bij een initiatief voor de plaatsing van zonnepanelen gaan we altijd uit van de benutting van het dakvlak. Dit geldt voor zowel woningen en bedrijven, als voor maatschappelijke voorzieningen of sportvoorzieningen. Bij hoge uitzondering kan een kleinschalige grondopstelling van zonnepanelen worden toegestaan. Indien één of meerdere van onderstaande gronden van toepassing zijn, kan dit meewegen in de eventuele toekenning van een omgevingsvergunning. Omdat ook kleine grondgebonden opstellingen nog steeds grote impact kunnen hebben op de ruimtelijke kwaliteit en de omgeving is dit altijd maatwerk. Er wordt vanuit de gemeente meegedacht in oplossingen indien:

- Plaatsing vanuit de monumentale status van het pand op het dak ontoelaatbaar is;
- De voorziening op het dak in strijd is met het beschermde stads- of dorpsgezicht;
- De dakconstructie niet geschikt is voor de plaatsing van zonnepanelen;
- Opwekking op daken niet rendabel is door ongeschikte dakrichting of beschaduwing;
- Daken van (bij)gebouwen onvoldoende opwekcapaciteit bieden voor de eigen energiebehoefte;
- Het ruimtelijk beeld onevenredig wordt aangetast door plaatsing op het dak.

KLEINSCHALIGE WINDENERGIE

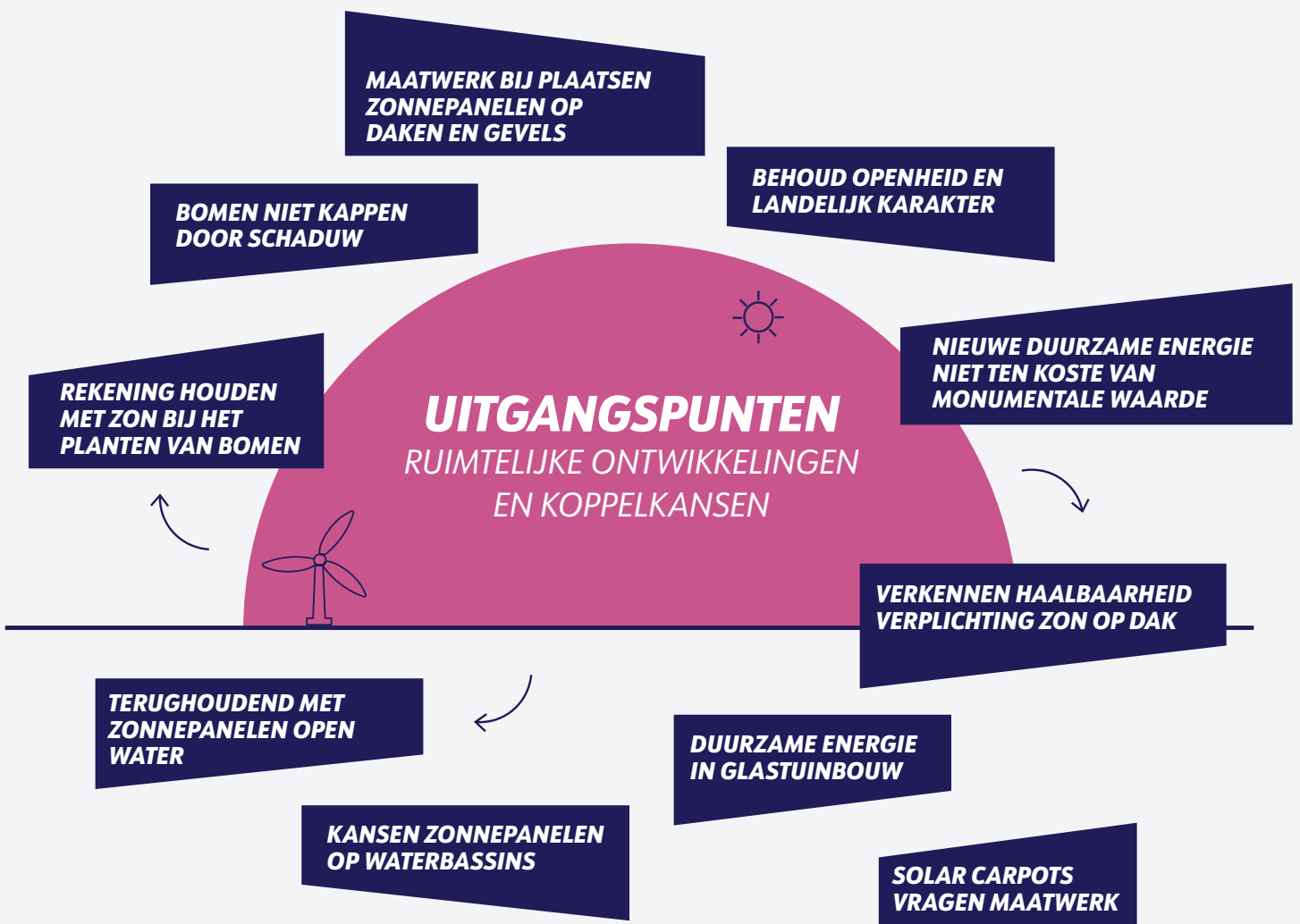
Het toepassen van windenergie op kleine schaal maakt een snelle ontwikkeling door. Kleine windturbines (tiphoogte minder dan 15 meter) hebben als voordeel dat ze stabiliteit kunnen brengen op het energienet. Dit komt doordat ze vaak stroom leveren wanneer de zon niet aanwezig is. Ze kunnen echter ook nadelen met zich meebrengen. Denk hierbij aan verrommeling van het landschapsbeeld en mogelijke effecten op de biotoop van vogels en vleermuizen. Verder is het rendement van een kleinschalige windturbine nog beperkt.

De technische ontwikkeling is gericht op het wegnemen van deze nadelen en het rendement verhogen. Een voorbeeld hiervan zijn de verticaleaswindturbines zonder bladen. Deze windturbines zorgen voor veel minder landschappelijke verstoring. We maken bij het plaatsen van kleinschalige windturbines altijd een afweging van voor- en nadelen. Op dit moment leidt die afweging ertoe dat er geen omgevingsvergunning wordt afgegeven. In bijzondere situaties wordt er wel gekeken of de gemeente medewerking kan verlenen. **Dit is altijd maatwerk.**

UITGANGSPUNTEN RUIMTELIJKE ONTWIKKELINGEN EN KOPPELKANSSEN

Het is lastig om in algemene zin iets te zeggen over de haalbaarheid en de wenselijkheid van een concreet initiatief. Om na te gaan of een initiatief kansrijk en haalbaar is, kan de initiatiefnemer een principeverzoek indienen. De gemeente zal dan het verzoek toetsen aan het bestemmingsplan. Wanneer het in strijd is met het bestemmingsplan wordt er een afweging gemaakt om een afwijking te verlenen. Aan een principeverzoek zijn leges verbonden. Dit is een betaling aan de overheid waar een tegenpresentatie van de overheid tegenover staat. Wanneer een initiatief als kansrijk (onder randvoorwaarden) en haalbaar wordt bevonden, wordt er een omgevingsvergunning aangevraagd.

Onderstaand een overzicht met alle uitgangspunten. Op de volgende pagina's vind je een verdere toelichting per uitgangspunt.

BEHOUD VAN OPENHEID EN LANDELIJK KARAKTER BUITENGEBIED

Bij het plaatsen van zonnepanelen of zonnevelden in het buitengebied gaat het veelal om het plaatsen op agrarische bouwblokken. Dit mag de openheid en het landelijk karakter van een landschap niet aantasten. Het 'agrarisch' bouwblok wordt in het bestemmingsplan aangeduid als 'bouwvlak'.

NIEUWE DUURZAME ENERGIE NIET TEN KOSTE VAN MONUMENTALE WAARDE

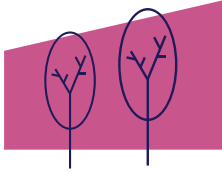
Wanneer je wilt besparen op energie in monumenten of vastgoed met erfgoedwaarde mag de monumentale waarde niet aangetast worden. Anderzijds moet de monumentale waarde verantwoord gebruik niet blokkeren (Erfgoednota gemeente Venlo, 2017). Het plaatsen van zonnepanelen op monumenten en gebouwen, of in de directe omgeving van een monument, is niet omgevingsvergunningsvrij. Het toetsen hiervan zal plaatsvinden volgens de richtlijnen van de Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed: Standpunt Zonnepanelen op rijksmonumenten (27 mei 2020)⁴.

ZONNEPANELEN OP GEVELS VRAGEN EEN ZORGVULDIGE RUIMTELIJKE AFWEGING (MAATWERK)

Voor de plaatsing van zonnepanelen op een gevel geldt een vergunningsplicht. Via het omgevingsloket kun je hiervoor een omgevingsvergunning aanvragen. De gemeente denkt hierbij graag mee over het plaatsen van zonnepanelen op gevels. Dit kan een grote impact hebben op de ruimtelijke kwaliteit en de omgeving. Daardoor dient het eerst beoordeeld te worden of het initiatief ruimtelijk wenselijk is. **Dit is maatwerk.** Initiatiefnemers kunnen via het omgevingsloket een principeverzoek indienen bij de gemeente. Vervolgens ontvangen zij instructies van de gemeente hoe verder te handelen om tot een plan te komen.

⁴<https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2020/05/27/advieslijn-rijksdienst-voor-het-cultureel-erfgoed-standpunt-zonnepanelen-op-rijksmonumenten>

BIJ NIEUWE AANPLANT VAN BOMEN REKENING HOUDEN MET DE POSITIE VAN DE ZON

Om in te haken op het vorige punt, kijkt de gemeente Venlo altijd naar de positie van nieuwe bomen ten opzichte van de zon en de omliggende woningen/bouwwerken. Dit vragen wij als gemeente ook aan partners in de stad, zoals ontwikkelaars en woningcorporaties. Schaduwwerking van bomen kan echter ook een positief effect hebben door het verkoelende effect en het daarmee voorkomen van hittestress. Het is daarom belangrijk om bomen op een slimme manier te plaatsen om de voordelen van schaduwwerking te benutten, en de nadelen hiervan te beperken.

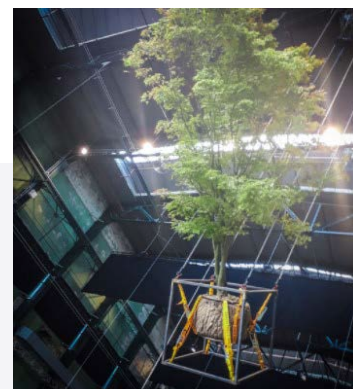
Er is technisch gezien steeds meer mogelijk om de plaatsing van zonnepanelen te optimaliseren. Om te bepalen waar een boom het beste kan worden geplant ten opzichte van de zonnepanelen, is het vrije zonnepad zoneringsmodel ontwikkeld (VZZ).

Een ander voorbeeld is een boomveer. Boomveren zijn bomen die niet in de grond wortelen, maar in een voedingsrijke systeemschil die in een stalen constructie hangt. Zo kunnen er bomen geplaatst worden op plekken die normaal gesproken ongeschikt zijn. De boomveer is ook in staat om met een systeem zijn eigen energie op te wekken. Dit gebeurt via een pendulewerking van de boom. Wanneer het waait maakt deze een beweging en kan elektriciteit worden opgewekt. Momenteel zijn er enkele pilots gestart met het toepassen van de boomveer. Dit is een interessante ontwikkeling om in de gaten te houden.

INSPIRATIE

(Bron: Stanley, 2012)

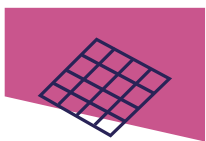

(Bron: Boomkwekerij Ebben)

SCHADUW VAN BESTAANDE BOMEN NOOIT EEN REDEN TOT KAPPEN

De gemeente Venlo ontvangt verzoeken van inwoners om gemeentelijke bomen te kappen met als doel om te voorkomen dat het rendement van hun zonnepanelen vermindert door de schaduwen van die bomen. Enerzijds draagt het opwekken van duurzame energie bij aan de duurzaamheidsambities. Echter draagt het openbaar groen ook bij aan deze ambities. Bomen zorgen namelijk voor een goede luchtkwaliteit en een prettige leefomgeving en dit leidt tot gezondere bewoners. De gemeente Venlo wil een balans vinden tussen beide belangen. Zowel het plaatsen van zonnepanelen als de bomen zijn belangrijk voor een toekomstbestendige en groene gemeente. De gemeente Venlo stelt daarom dat schaduw geen geldige reden is om de bomen te snoeien of te kappen.

TERUGHOUDEND MET ZONNEPANELEN OP OPEN WATER

Wat betreft het opwekken van zonne-energie op water, volgen we de eerste twee jaar de uitgangspunten volgens de handreiking Landschap van De RES. Door de verschillende ruimtelijke opgaven is de druk op het landschap groot. Vanuit een kijk op het landschap hebben zonnepanelen op wateroppervlakken niet de voorkeur. Het is van belang om op zoek te gaan naar koppelkansen en meervoudig ruimtegebruik. De gemeente Venlo is terughoudend met de plaatsing van zonnepanelen op open water. Dit komt doordat het afbreuk doet aan de natuurlijke beleving van de plassen in Venlo. We zien echter wel kansen liggen voor de opwekking van zonne-energie op water. Denk hierbij aan waterbassins bij de tuinbouw.

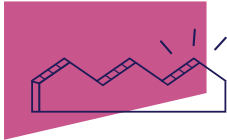

KANSEN VOOR ZONNEPANELEN OP WATERBASSINS

Om in te haken op bovenstaande, kijken we naar de mogelijkheden van waterbassins. Veel glastuinbouwbedrijven hebben grote waterbassins. Momenteel lopen er een aantal experimenten om op deze waterbassins zonnepanelen te plaatsen. De ruimtelijke impact van deze oplossing is gering en kan dus op een breed draagvlak rekenen. Een groot voordeel hiervan is dat het algengroei wordt tegengegaan en de panelen beter gekoeld worden. Hierdoor kunnen we een hogere opbrengst bereiken. De technische- en financiële haalbaarheid zijn op dit moment nog de vraag. Zonnepanelen op waterbassins zijn niet vergunningsvrij. Dit is maatwerk. Toch is het een veelbelovende ontwikkeling die we in de gaten moeten houden.

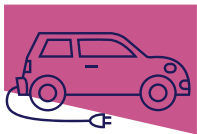
(Bron: Centrica Business Solutions)

DUURZAME ENERGIE IN GLASTUINBOUW IS ALTIJD SECUNDAIR AAN TEELT

Het is onwenselijk wanneer beperkte planologische ruimte voor glastuinbouw oneigenlijk gebruikt wordt voor de productie van zonne-energie. De doorontwikkeling of de herstructurering van de glastuinbouw komt dan in de weg te staan. Het uitgangspunt is daarom dat de opwek van energie altijd secundair is en in geen geval in de plaats mag komen van teelt onder glas. De opwek van zonne-energie op een kas valt ook niet onder de activiteiten van een glastuinbouwbedrijf.

Het is wel denkbaar om transparante zonnepanelen op kassen te leggen. Hiervoor zijn de eerste experimenten uitgevoerd en deze zijn veelbelovend. Ook zijn er andere innovaties mogelijk die niet ten koste gaan van de teelt. Hiervoor wordt het uitgangspunt gehanteerd dat minimaal 75% van de bedrijfsinkomsten voortvloeien uit de teelt van gewassen (aantoonbaar met bedrijfsplan). Zolang de opwekking van energie niet ten koste gaat van, en te combineren is met de reguliere teelt, beschouwt de gemeente dit als een positieve ontwikkeling. Een lastig gegeven voor de glastuinbouw is dat er veel energie gevraagd wordt in de avond en nachtelijke uren. Mogelijk zijn experimenten met opslag van energie hier kansrijk.

SOLAR CARPORTS VRAGEN EEN ZORGVULDIGE RUIMTELIJKE AFWEGING

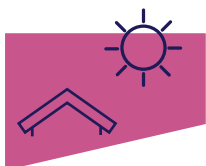
Bij de plaatsing van zonnepanelen op carports geldt een vergunningsplicht. Die kan via het omgevingsloket aangevraagd worden. Als gemeente denken we graag mee over het plaatsen van deze zonnepanelen. Echter kunnen deze grote impact hebben op de ruimtelijke kwaliteit en de omgeving. Daarom beoordelen we of het initiatief ruimtelijk wenselijk is. Met dit initiatief wordt er een invulling gegeven aan het meervoudig ruimtegebruik.

Auto's staan in de schaduw, er wordt energie opgewekt en er zijn wellicht zelfs combinaties mogelijk met elektrisch laden. De gemeente vindt het wel belangrijk dat er aandacht is voor de ruimtelijke inpassing en de beeldkwaliteit.

Bij meerdere eenheden dienen de carports bijvoorbeeld in dezelfde richting geplaatst te worden, dient eenzelfde kapvorm toegepast te worden en zal er sprake moeten zijn van eenduidig en uniform kleur- en materiaalgebruik. Dit zorgt voor samenhang en voorkomt een rommelig aanzicht. Daarnaast is een initiatief kansrijker als er aandacht is voor vergroening, als energie zoveel mogelijk lokaal en direct wordt gebruikt (minder piekbelasting op het net) en als er rekening wordt gehouden met lokaal eigendom.

(Bron: Over Morgen)

VERKENNEN HAALBAARHEID EN WENSELIJKHEID VERPLICHTING ZON OP DAK

De Omgevingswet, die naar verwachting op 1 juli 2022 van kracht wordt, biedt juridische aanknopingspunten om regels te stellen aan het duurzaam gebruik van gebouwen. Ook een aanstaande aanpassing in het Besluit Bouwwerken Leefomgeving lijkt kansen te bieden. Er kan een mogelijkheid komen om als gemeente zonnepanelen op nieuwe gebouwen te verplichten. Echter lenen niet alle (nieuwe) daken zich voor het plaatsen van zonnepanelen. In dat geval zijn er ook andere mogelijkheden zoals bijvoorbeeld groene daken.

HOOFDSTUK 5 STIMULERINGSKADER

"Morgen in Venlo betekent samen werken aan een nieuwe en groene toekomst voor iedereen. We nemen nu duurzame maatregelen om een zo mooi en groen mogelijke aarde door te geven aan de volgende generaties. Door kinderen te laten leren over Klimaatverandering en Klimaatadaptatie geven we ze een kans mee te laten denken in duurzame oplossingen in hun eigen omgeving", aldus Marian Zuurbier, Raad van Kinderen Hout-Blerick.

INFORMEREN, INSPIREREN EN STIMULEREN

Het ideaalbeeld van een gemeente die haar eigen energie opwekt met voorzieningen die in eigendom zijn van de eigen bewoners, vereist een stimulerende aanpak. Enerzijds is er de noodzaak tot snelle actie om de ambitieuze doelen uit het klimaatkkoord te realiseren. Anderzijds moeten inwoners en bedrijven de tijd krijgen om de initiatieven te ontplooiën en eigenaar te worden van de energietransitie. Het deel van het kader dat over stimulering gaat, heeft als doel om dat eigen initiatief te bevorderen en vooral ook te versnellen. Als samenleving zullen we gestimuleerd worden om in actie te komen.

Hoe we dit doen?

We proberen de samenleving de ernst van het probleem te laten beseffen en te laten zien hoe hun energierekening er op lange termijn uit komt te zien. Uiteraard heeft een deel van de inwoners dit besef al wel, maar weet nog niet hoe zij de stap kunnen maken. Hierin adviseert en stimuleert de gemeente.

KANSENKAARTEN

De gemeente zal een verkenning uitvoeren naar het maken van kansencarten samen met bewoners, voor energieopwekking op het niveau van wijken, buurten en dorpen. Deze kansencarten gaan over de energieopwekking in wijken, buurten en dorpen. Het gaat hierbij om het benutten van kleine ruimtes, opwekken met zonnepanelen op verenigingsgebouwen, daken van bedrijven en flatgebouwen. Het doel van deze kansencarten is om kennis te benutten die bij de bewoners aanwezig is en draagvlak te ontwikkelen om samen kansen te pakken.

GOED VOORBEELD DOET VOLGEN

Duurzaamheid is een belangrijk onderdeel van het gemeentelijk inkoopbeleid. Ook bij aanbestedingen en de aansturing van nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen en renovaties speelt duurzaamheid een belangrijke rol. Dit ziet er als volgt uit:

Inkoop

Producten die worden ingekocht zijn zoveel mogelijk circulair en qua energie zelfvoorzienend.

Aanbestedingen

In het aanbestedingsbeleid ligt de focus op duurzaam energiegebruik. Een voorbeeld hiervan is het zonnepanelenproject van de gemeente Venlo. In de voorliggende aanbesteding ziet de gemeente voor zichzelf een aanjagersrol om de markt voor circulaire zonnepanelen te stimuleren. Daarom zijn criteria voor circulariteit meegenomen in de inschrijvingsleidraad.

Ruimtelijke ontwikkelingen

Als het gaat om nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen en renovaties stellen we voorwaarden aan gebruik en opwekken van energie. Stimuleren is mogelijk op technisch gebied, meervoudig ruimtegebruik en de koppeling met andere duurzaamheidsopgaven.

STIMULEREN OP TECHNISCH VLAK

De technische kant van opwekking en opslag van Nieuwe energie maakt een snelle ontwikkeling door. Voor de gemeente Venlo is het belangrijk om hierop aan te sluiten. We willen namelijk geen verouderde technieken toepassen waar minimale aandacht is besteed aan circulariteit en vervuiling. Het streven is een mix van technieken die zorgen voor stabiliteit in het net. De zon schijnt namelijk maar tweeduizend uur per jaar, terwijl we achtduizend uur per jaar stroom nodig hebben. Hierin is het streven dat de opwekking en het gebruik zoveel mogelijk gelijktijdig plaatsvinden. Dat vermindert de noodzaak voor opslag en teruglevering.

Een toekomstbestendige energiemix

De gemeente Venlo stimuleert de samenhang tussen Nieuwe energieopwekking, besparingen, energieopslag en energiedistributie. Denk hierbij aan isolatie of het koelen van daken en gevels. Zo kan een blauw of een groen dak zorgen voor verkoeling van gebouwen, waardoor minder energie nodig is voor airconditioning. Verder biedt een groen dak extra isolatie in de winter waardoor de verwarming minder hoog hoeft te staan⁵.

De gemeente Venlo stimuleert de inzet op zonne- en windenergie bij initiatieven met een geschikte mix van duurzame energietechnieken, bij afwezigheid van zon en wind. We houden hierbij rekening met verschillende ontwikkeltermijnen van energietechnieken. Verder stimuleren we ook de verbreding van opwekking voor individueel gebruik naar opwekking voor collectief gebruik.

⁵ Een blauw dak vangt extra regenwater op bij hevige regenval. Een groen dak is vaak een dak dat bedekt is met Sedum planten. Een groen dak helpt je in de zomer om je huis koel te houden en in de winter om je huis warm te houden. Zo bespaar je energie.

De volgende technische ontwikkelingen zijn veelbelovend:

- Circulaire zonnepanelen;
- Dubbelzijdige (bifaciale) zonnepanelen;
- Opwekking zonne-energie in of op glas;
- Opwekking zonne-energie in geluidswallen;
- Opwekking zonne-energie in dakpannen;
- Opwekking zonne-energie in betegeling;
- Verplaatsbare zonnenvelden in sportcomplexen;
- Opwekking en opslag van energie in de bodem;
- Opslag en transport via waterstof.

Onderstaand een aantal voorbeelden van deze technische ontwikkelingen

Het toepassen van nieuwe technieken vraagt altijd om maatwerk tussen initiatiefnemers en de gemeente. Er zal dus ook altijd gekeken worden naar landelijke en regionale ontwikkelingen.

1. Zonne-energie in dakpannen (Wevolt) door Wienerbergen uit Tegelen

2. Omzetten van stroom in groene waterstof

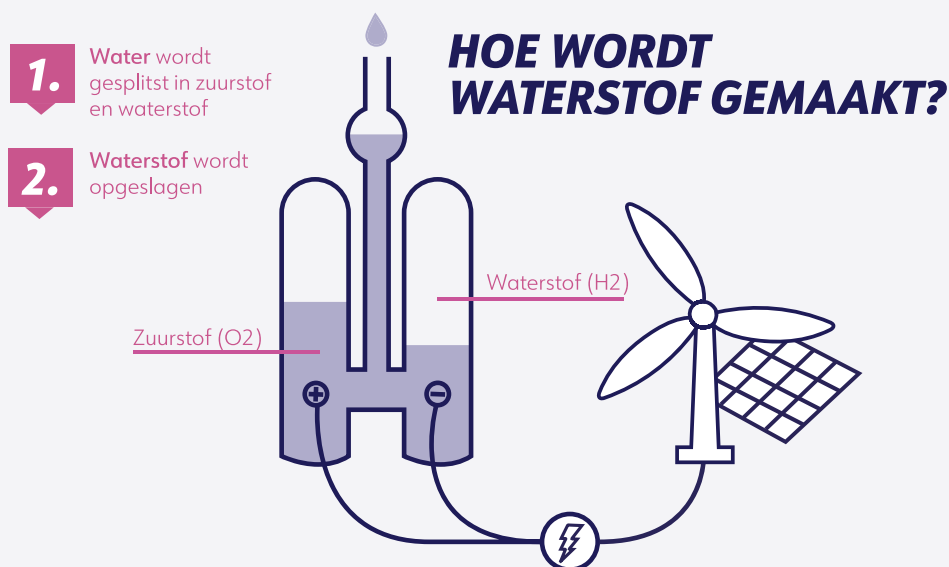
De netcapaciteit bereikt zijn maximum in de regio Venlo (Enexis, 2021). Een oplossing hiervoor is de omzetting van overtollige groene elektriciteit naar waterstof om zo de netcapaciteit te ontlasten en een energiebuffer te bouwen ten tijde van schaarste. Let wel, voor de productie van waterstof is een grote hoeveelheid groene energie nodig.

Geïntegreerde zonnepanelen
De schoonheid van een karakteristiek pannendak én de voordelen van zonne-energie gecombineerd in één dakpan.

Plug & play-verwerking
Snel en eenvoudig het hele dak dekken en de zonnepanelen koppelen door de stekkers met elkaar te verbinden.

(Bron: Wienerberger)

(Bron: Beursbrink)

3. De 'Solar Highways'

Dit is een proef van het TNO en Rijkswaterstaat om te zien of elektriciteit kan worden opgewekt d.m.v. een scherm én tegelijkertijd verkeersgeluid kan worden geweerd. De gemeente zal de toepassing van nieuwe technieken stimuleren. Dit doen ze door:

- Helpen organiseren van collectieven die met elkaar de meerkosten dragen;
- Geven van voorlichting over de duurzaamheidswinst en eventuele hogere rendementen;
- Meewerken aan showcases al of niet via experimenten.

(Bron: Brabants Dagblad)

STIMULEREN VAN NIEUWE TECHNIEKEN

In het participatieproces in aanloop naar dit beleidskader is gepleit voor een integrale benadering voor de afweging van nieuwe technieken. Energieopwekking, energieopslag en energiebesparing vragen om integrale oplossingen en gecombineerde technieken. De combinatie van technieken levert vele voordelen op als het gaat om het opvangen van weers- en seizoensinvloeden. Hernieuwbare energieproductie is vaak vrijwel geheel gericht op de generatie van elektriciteit. Dit beleidskader ziet de toepassing van nieuwe technieken als passend bij Venlo, waar ruimte voor gevonden en gegeven moet worden. Het tweesporenbeleid ondersteunt het zoeken naar deze mogelijkheden voor gecombineerde oplossingen. Dit kan op grote schaal middels de energielandschappen en op kleine schaal bij de opwekking voor eigen gebruik. Het gaat dus om nieuwe vormen van opwekking én om het combineren van technieken.

Het combineren van technieken wordt in dit kader gezien als maatschappelijke meerwaarde van een initiatief.

STIMULEREN VAN MEERVOUDIG RUIMTEGEBRUIK

Het stimuleren van meervoudig ruimtegebruik verschilt bij grootschalige en kleinschalige initiatieven. Deze zullen we apart van elkaar bespreken, omdat ze anders werken.

Meervoudig bij kleinschalig

Bij kleinschalige initiatieven is er een bestaande functie waar de opwekking van energie aan toegevoegd wordt. Dit kan bijvoorbeeld gaan om zonnepanelen op een dak van een schuur. Er is speciaal aandacht voor voorzieningen in de openbare ruimte of buitenruimte die stroom vragen en waar de directe opwekking van stroom mee gecombineerd kan worden.

Meervoudig bij grootschalig

Bij grootschalige initiatieven bieden we de mogelijkheid om bij te dragen aan:

- De verbetering van de biodiversiteit;
- Het watersysteem (klimaat);
- De realisatie van een vorm van duurzame landbouw;
- Voorzien in recreatieve en educatieve functies.

STIMULEREN OP ORGANISATORISCH VLAK

Voor en door Venlo

De gemeente Venlo vindt het belangrijk dat bewoners zelf het recht hebben op de opwekking van hun eigen energie. We weten dat het vinden en ontwikkelen van de juiste organisatievorm tijd in beslag neemt. Stimuleren op organisatorisch vlak heeft als doel om het lokaal eigendom te bevorderen of indien nodig op te leggen. De gemeente treedt hier namens haar bewoners actief op. Bij grootschalige ontwikkelingen zullen we van start gaan met de verkenning van lokaal eigendom en draagvlak. Dit doen we door in gesprek te gaan met de belanghebbenden in het gebied. Er zijn bij grootschalige initiatieven drie ondernemende rollen van de gemeente: deelname in een publiek-private samenwerking (PPS), middels een overheids-BV of als partner in anterieure overeenkomst.

De wijk, het dorp of de buurt

Bij kleinschalige initiatieven, waarbij het gaat om opwekking voor eigen gebruik zonder commerciële doeleinden, sluiten we zoveel mogelijk aan bij de ambities uit de wijk of het dorp. Met dit beleidskader sluit de gemeente Venlo aan bij de ambities vanuit inwoners die deel uitmaken van onder meer de klimaatwijkakkoorden, maar ook bij initiatieven vanuit het bedrijfsleven of instellingen. Hierbij staat lokaal eigendom en eigenaarschap voorop in de ontwikkelingen om te voorkomen dat grote ontwikkelaars er met de winst vandoor gaan.

Kortom, de gemeente Venlo zet actief in op het niveau van de wijk, het dorp of de buurt waarbij iedereen moet kunnen participeren.

Geen plan met omwonenden betekent geen vergunning

De gemeente verleent enkel medewerking aan initiatieven waarbij voorafgaand een plan is opgesteld met de omwonenden. Op deze manier wordt nagegaan of er voldoende draagvlak is. De voordelen van het betrekken van omwonenden zijn:

- Dat er wordt geluisterd naar de behoeftes die in de wijk spelen;
- We beter zicht krijgen op de koppeling met andere opgaven zoals klimaatadaptatie, warmtetransitie en energiebesparing;
- Het ten goede komen aan het percentage lokaal eigendom.

Streven naar acceptatie door de omgeving

100% draagvlak is helaas niet mogelijk. Er zijn altijd bewoners die zich niet kunnen vinden in een bepaald initiatief. Daarnaast heeft elke wijk, buurt of dorp zijn eigen identiteit en wordt draagvlak en participatie telkens op een andere wijze georganiseerd. Wanneer er onvoldoende draagvlak is, dan wordt de omgevingsvergunning of de aanvraag om een bestemmingsplanherziening geweigerd. In ieder geval dient er een zorgvuldig proces worden doorlopen waarbij alle argumenten zijn afgewogen.

BURGERFORUM

Het betrekken van burgers bij beleidsbeslissingen kent enkele voordelen:

- Vanuit de overheid is participatie van belang vanwege de kwaliteit van en het draagvlak voor een te nemen besluit;
- Het betrekken van bewoners is relevant om eigen individueel belang te behartigen en zelf mee te doen aan een initiatief. Men doet kennis en ervaring op en leert andere mensen kennen.

Een manier van participeren verloopt via het burgerforum, afgebeeld in **Figuur 4**.

Dit beleidskader wil in zo'n burgerforum voorzien. Dit vraagt om een verdere uitwerking hoe dit forum eruit komt te zien. Onderstaand een verdere toelichting hoe dit forum eruit ziet.

Wanneer werken we met een burgerforum?

Het burgerforum wordt ingezet als het gaat over te maken beleidskeuzes. Het gaat niet over het adviseren over individuele aanvragen om een omgevingsvergunning. Het wordt ingezet bij:

- De gewenste ontwikkeling van duurzame energieopwekking in de gemeente;
- Het beoordelen van maatschappelijke meerwaarde;
- Het aanwenden van de middelen uit een gebiedsfonds;
- Het realiseren van een gedegen landschappelijke inpassing.

De nadruk ligt echt op een brede beleidsmatige advisering, maar kan in een later stadium mogelijk ook een rol spelen bij grootschalige gebiedsontwikkeling.

Wat is de positie van het burgerforum?

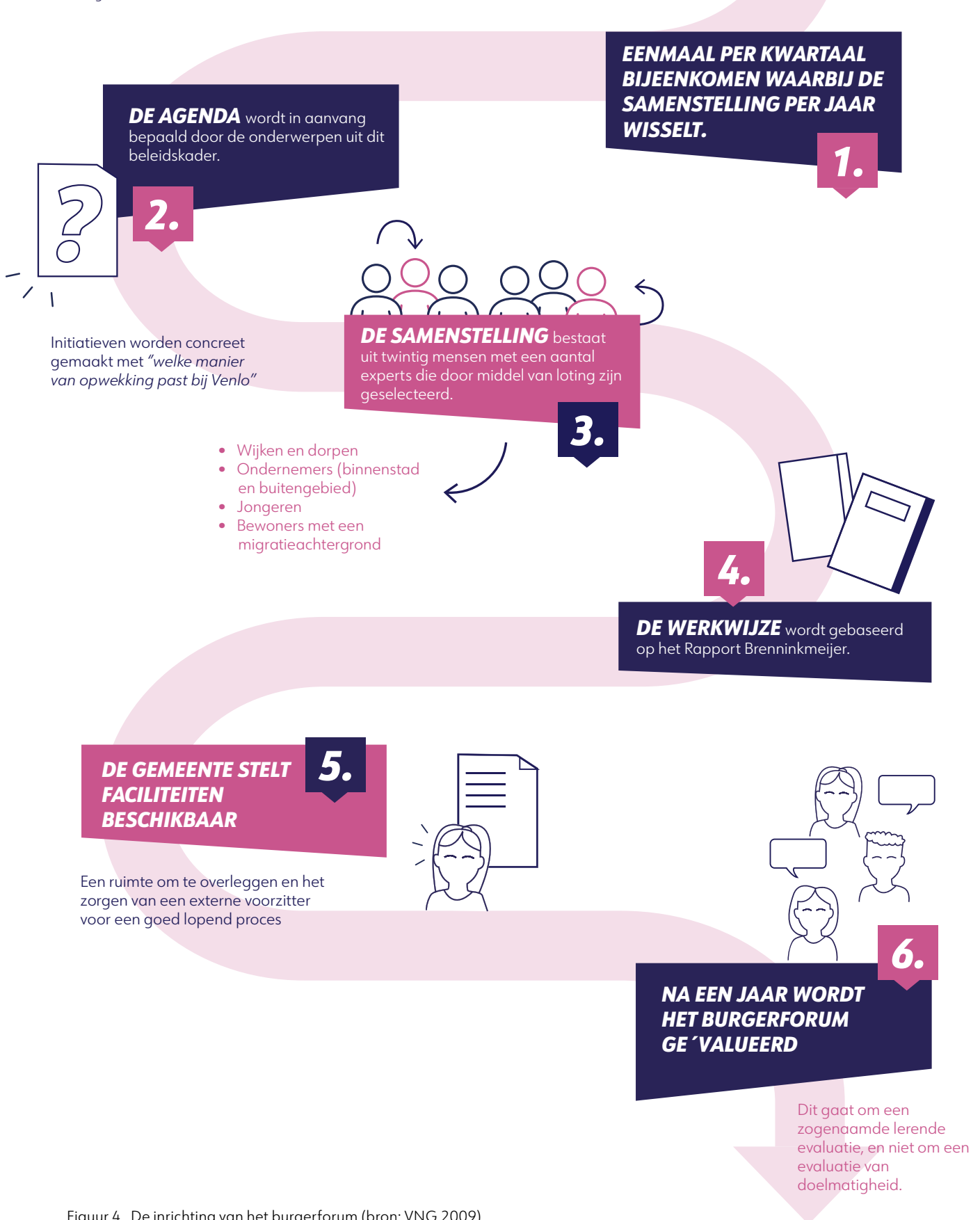
Het college heeft het bevoegde gezag om te beslissen over een aanvraag om een omgevingsvergunning te verlenen op grond van de Wabo. Ook onder de Omgevingswet blijft dit zo. Het burgerforum brengt advies uit aan het college. Hierbij weegt participatie en draagvlak vanuit de omgeving mee in de afweging van het bestuur.

De inrichting en randvoorwaarden van het burgerforum

Op de volgende pagina is in **Figuur 4** de inrichting van het burgerforum visueel toegelicht.

DE INRICHTING VAN HET BURGERFORUM?

Er zijn verschillende **maatschappelijke vraagstukken** waar burgers over willen meedenken en beslissen. Dit is een voorbeeld van een mogelijke uitwerking van het burgerforum.

Figuur 4. De inrichting van het burgerforum (bron: VNG,2009).

KOPPELING MET ANDERE TRANSITIES

Nieuwe energie, Nieuwe natuur en Nieuw gebruik

De gemeente Venlo benadrukt in het Uitvoeringsprogramma Venlo Circulaire en Duurzame Hoofdstad dat de energietransitie, klimaatadaptatie en circulariteit in samenhang bekeken worden.

- Energietransitie: we spreken over de zekerheid van energie en warmte uit hernieuwbare en schone (lokale) bronnen in Venlo (**Nieuwe energie**).
- Klimaatadaptatie: gaat het om een groene (**Nieuwe natuur**), leefbare en veilige stad die voorbereid is en zich aanpast aan de klimaatveranderingen.
- Circulariteit: het gaat om circulaire economie en een onderscheidende samenleving die gekenmerkt wordt door groei zonder verlies, verspilling of belasting (**Nieuw gebruik**).

Ook gaat het over het behouden en vergroten van de waarde van grondstoffen en bijzondere aandacht hebben voor restwaarde en gezondheid.

In de werkgroep techniek die als klankbord fungeerde voor de totstandkoming van dit beleidskader is aangegeven dat opgewekte energie gebruikt kan worden voor elektriciteit, maar ook voor warmte en voor mobiliteit.

Samenhang energie en warmte

Vanuit het gemeentelijk beleid benaderen we energieopwekking en warmte als proces gescheiden. De gemeente heeft namelijk voor warmte de Transitievisie Omgeving 2021 opgesteld. Het bevorderen van warmtepompen en bodemenergie behoort niet bij de duurzame opwekking van energie, maar bij warmte. Er is wel een duidelijke relatie met energie. Hernieuwbare energie is namelijk afhankelijk van weersomstandigheden (zon en wind). Bodemenergie en aquathermie kunnen hierbij mogelijk een welkome aanvulling zijn wanneer zonne- of windenergie niet geleverd kan worden.⁶ Bij een wijkgerichte aanpak kan bij de warmtetransitie ook energieopwekking aan de orde worden gesteld en andersom. De ene opgave is zo een kans om bij bewoners en bedrijven binnen te komen met andere opgaven.

Vanuit de glastuinbouwsector en de ervaringen met warmtekrachtkoppeling (WKK) is aangegeven dat constructies van WKK ook bepalen hoeveel energieopwekking nog nodig is voor warmte of dat dit juist niet hoeft te worden gerealiseerd met elektriciteit. Dit vraagt om een koppeling van transities om ook de opgaven vanuit de afzonderlijke transitieopgaven duidelijk te krijgen.

Kenmerkend voor Venlo is de Maas die de kernen en stadsdelen verbindt. De Maas is een bron van energie. In een doorontwikkeling van het kader kan in de toekomst ook ruimte ontstaan voor energieopwekkingsprojecten op of door water. Tussentijds zullen initiatieven op dit gebied in de filosofie van dit kader beoordeeld worden.

⁶ Zie Transitievisie Gebouwde Omgeving

Kleine stapjes maken samen meters

De koppeling van verschillende opgaven in de wijk en op bedrijfsterreinen gaat het beste door te beginnen met laagdrempelige maatregelen en deze telkens te verbreden. Maatregelen voor klimaatadaptatie zijn minder ingrijpend dan bijvoorbeeld het veranderen van de energiehuishouding van een bedrijf of woonhuis. De gemeente zal haar inwoners en ondernemers zoveel mogelijk adviseren over bewezen technieken en ervaringen in de uitvoering delen. De gemeente ziet verder ook graag dat inwoners elkaar helpen, informeren en ontzorgen. Er is daarom een start gemaakt met het opleiden van duurzaamheidsadviseurs in samenwerking met woningcorporaties.

Dit gebeurt onder de naam **'Team Goede Buren'**. Inmiddels zijn er al veel Goede Buren actief als duurzaamheidsadviseur.

De Goede Buren van Morgen in Venlo helpen je graag op weg. Het zijn bekende mensen uit de buurt met een hart voor een nieuwe en gezonde toekomst. Ze geven je graag tips over hoe jij jouw huis klaar kunt maken voor Morgen. We streven naar één of meerdere Goede Buren in elke wijk die je wegwijs maken en advies geven waar je echt mee vooruit komt.

Gemeentelijk vastgoed

Ook kan de gemeente, als de omstandigheden dat toelaten, met participatie van omwonenden, dakoppervlak ter beschikking stellen voor opwekking. Echter zitten hier veel haken en ogen aan, omdat het gaat om een lange verbintenis tussen gemeente en bewoners of coöperatie. Dit kan voor alle partijen risico's met zich meebrengen. Verder kan het ook extra kosten met zich meebrengen als het gaat om de mogelijk benodigde vergunningen (en leges). Het kan niet zo zijn dat inwoners profiteren van de opwekking van Nieuwe energie, maar de primaire gebruiker zoals een instelling of vereniging zelf niet. Ook hier houden we rekening mee.

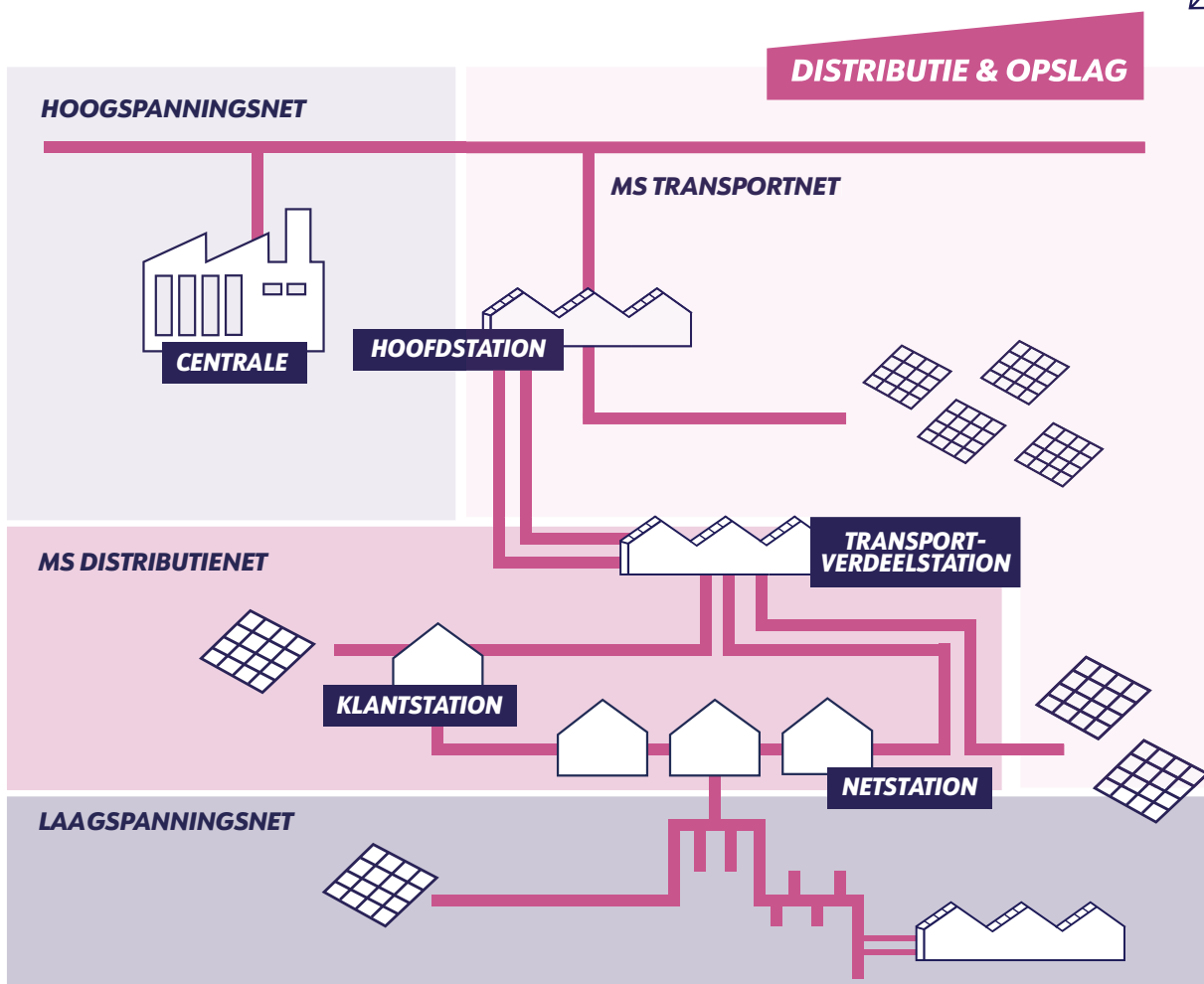
Mobiliteit

Een koppeling die de gemeente Venlo zal stimuleren, betreft energieopwekking in relatie met mobiliteit. Hierbij kan worden gedacht aan het elektrisch laden bij bedrijfsgebouwen en parkeerplaatsen. De energie kan duurzaam worden opgewekt en worden opgeslagen in de accu (mobiele opslag van energie) en vervolgens zou zelfs een deel van de stroom thuis weer gebruikt kunnen worden, om pieken en dalen in de opwekking en het gebruik van energie zoveel mogelijk te verevenen. De techniek hiervoor is beschikbaar.

Infrastructuur en openbare ruimte

Qua infrastructuur voor distributie van energie of energieopslag is het belangrijk om te weten waar distributie en opslag plaats kunnen vinden om zo efficiënter te werken. **Zie Figuur 5.** Daarbij moeten we keuzes maken in de openbare ruimte. Naar dezelfde openbare ruimte kijken we ook voor andere maatschappelijke opgaven zoals het realiseren van wadi's (bufferings- en infiltratiegebieden voor tijden van te veel neerslag), inrichting van hitte-eilanden, de aanleg van een warmtenet, de aanleg van glasvezelkabels enzovoort.

De gemeente stemt de opgaven voor de ondergrond goed op elkaar af, zodat de straten niet telkens open komen te liggen. Er zijn dus meerdere duurzaamheidstransities te koppelen. De gemeente hanteert een wijk-, buurt- en dorpsgerichte aanpak voor de kleine schaal. Grootschalige projecten in het buitengebied gaan hand in hand met gebiedsontwikkeling.

Figuur 5. De relatie tussen de energie-infrastructuur en het opwekken van energie (bron: Enexis, 2021)

EXPERIMENTEN

Experimenten zijn steeds vaker onderdeel van stimulerend beleid van gemeenten. Ook onder andere noemers als proeftuinen, stadslaboratoria, fieldlabs of living labs krijgen eveneens de aandacht.

Living Labs

Living Labs is de opstap voor experimenten met hernieuwbare energie. Bij deze Living Labs staan niet de externe kennisinstellingen centraal, die adviseren wat de gemeente of de bewoners kunnen doen om de energieopwekking te verduurzamen. Het gaat juist om innovaties die bewoners, bedrijven en de gemeente zelf kunnen testen en zo nodig verbeteren. Het idee van Living Labs is om innovaties, wetenschap, draagvlak en benodigd financieel kapitaal te verenigen. Kortom, Living Labs zijn netwerken van verschillende organisaties en betrokkenen die zijn gericht op innovaties voor maatschappelijke problemen in wijken of buurten en die verschillende vormen van kapitaal bijeenbrengen.

"Het gaat om innovaties die bewoners, bedrijven en de gemeente zelf kunnen testen en zo nodig verbeteren".

Verder bieden Living Labs mogelijkheden om in te spelen op nationale en Europese programma's. Steeds vaker is de eis dat onderzoek niet vanuit één partij wordt verricht, maar vanuit meerdere partijen. Ook financiële instellingen waarvoor duurzaamheid belangrijk is, kunnen financiële steun bieden om deze initiatieven mogelijk te maken, denk hierbij aan de Rabobank.

De gemeente Venlo zal zo veel mogelijk aansluiten bij Living Labs die in regionaal verband worden opgestart.

HOOFDSTUK 6 DOORKIJK NAAR TOETSINGSKADER

Op dit moment wordt door het Rijk gewerkt aan de Omgevingswet en de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen (Wkb). Werken in de geest van de Omgevingswet vraagt om een andere manier van werken en organiseren. In dit beleidskader wordt voorgesorteerd op het gedachtegoed van de nieuwe Omgevingswet.

Met de inwerkingtreding van de Omgevingswet wordt dit beleidskader onderdeel van de omgevingsvisie en het omgevingsplan. In hoofdstuk 2 (beleidsachtergrond) worden vanuit de Wet ruimtelijke ordening (Wro) en de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) de momenteel geldende ruimtelijke procedures uiteengezet. Hoofdstuk 4 omvat de beleidsmatige uitgangspunten voor het opwekken van duurzame energie.

Om een brug te slaan tussen de beleidsmatige wenselijkheid van initiatieven en de toetsbaarheid en uitvoerbaarheid daarvan in de praktijk, worden na de vaststelling van dit beleidskader nadere regels vastgelegd in een afzonderlijk toetsingskader. Dit zal plaatsvinden in de vorm van een beleidsregel die wordt vastgesteld door het college.

HOOFDSTUK 7 EVALUATIE, BIJSTELLING EN VERVOLGVRAGEN

De gemeente Venlo evalueert na twee jaar de ervaringen met de toepassing van dit beleidskader. Dit loopt gelijk met de evaluatie van RES 1.0. In de tussentijd starten we enkele vragen en verkenningen op. Dit kan zorgen voor bijstellingen van dit kader over twee jaar.

Mogelijke vragen voor de evaluatie:

- Hoeveel initiatieven zijn er ingediend?
- Hoe dragen deze bij aan de gemeentelijke en de RES-ambities?
- Het beleidskader laten aansluiten bij de RES 2.0, wat zijn de wijzigingen?
- Welk aandeel verzoeken heeft een positieve beoordeling gehad?
- Om welke redenen vielen verzoeken af?
- Welke functiecombinaties zijn mogelijk gebleken?
- Welke kansen voor meekoppeling zijn benut en welke zijn blijven liggen?
- Wat zijn de ervaringen bij de toepassing van de zonneladder?
- Hoe ontwikkelt zich lokaal eigendom?
- Hoeveel bezwaren en zienswijzen zijn ingediend naar aanleiding van de vergunde initiatieven en wat zegt dit over het draagvlak in de samenleving?
- Is er sprake van nieuwe technieken die opgenomen moeten worden in het beleidskader?
- Hoe heeft de samenhang met de nieuwe Omgevingswet zich ontwikkeld?
- Op welke wijze hebben belanghebbenden invloed kunnen uitoefenen op planvorming voor energie-initiatieven?

Bijstelling en vervolg

Als de doelen niet worden bereikt, of de snelheid van de initiatieven achterblijft, kan de gemeente besluiten het voorliggende uitnodigingskader aan te passen. Het zou kunnen dat initiatieven terecht komen in gebieden die bij nader inzien te waardevol zijn. Een andere reden voor aanpassing kan liggen in problemen met het net, of nieuwe mogelijkheden voor opslag en transport met waterstof. Nog een reden tot bijstelling kan zijn als blijkt dat het lokaal eigendom niet duidelijk van de grond komt. Als laatste kan bijstelling gewenst zijn als blijkt dat samenwerking met buurgemeenten of met Duitsland leidt tot kwalitatief hoogwaardige initiatieven. Deze initiatieven leiden tot spanning met de uitgangspunten en keuzes in dit voorliggende kader.

Dit beleidskader is geldig totdat de gemeente een besluit neemt om een bijgesteld kader goed te keuren.

- Recentelijk is er een amendement ingediend om een onderzoek te laten verrichten naar een Gemeentelijk Warmtebedrijf. In bredere zin zou de gemeentelijke rol in de energietransitie ook in de herziening van dit beleidskader een plek kunnen krijgen. Hiervoor wordt ook een regionale verkenning gestart.
- Een kans voor opwekking van duurzame energie ligt bij de stuw van Belfeld. Dit beleidskader richt zich op zon- en windenergie, maar de vorm van opwekking met waterkracht geldt zeker als interessante kans. Zeker gezien de mogelijke grootschalige gebiedsontwikkeling in het grensgebied tussen Belfeld en Beesel. Deze kans zal in de looptijd van dit kader verder verkend worden;
- Dit beleidskader is over twee jaar vertaald in de systematiek en instrumenten van de nieuwe Omgevingswet. De gemeente maakt daarvoor een omgevingsvisie en een omgevingsplan, waar deze visie in wordt opgenomen. Het is belangrijk om de omvorming naar de Omgevingswet, medio 2022, zo goed mogelijk voor te zijn en te verkennen hoe de bouwsteen van Nieuwe energie in een omgevingsplan kan worden opgenomen.

HOOFDSTUK 8 LITERATUUR EN INTERNETBRONNEN

- Enexis, februari 2021. Transportschaarste.
- Gemeente Venlo, mei 2014. Ruimtelijke Structuurvisie Venlo. Ruimte binnen grenzen.
- Gemeente Venlo, juni 2017. Venlo maakt van erfgoed Erfgoud.
- Gemeente Venlo, april 2019a. Circulaire en Duurzame Hoofdstad. Uitvoeringsprogramma 2019 -2022.
- Gemeente Venlo, september 2019b. Nota Grondbedrijf en Vastgoed 2020.
- Gemeente Venlo, Akkoord van Morgen. Op de Heide.
- Gemeente Venlo, 2020. Transitievisie Gebouwde omgeving Venlo. 1.0
- Gemeente Venlo, 2021a. Transitievisie Gebouwde omgeving Venlo.
- Gemeente Venlo, 2021b. Leidraad Samenwerken met Energiecoöperaties. Basis richtlijn voor samenwerking met energiecoöperaties.
- Gemeente Venlo, 2021-2022. Natuur- en Landschapsvisie.
- NOVI in het kort, 2020.
- Provincie Limburg,
- Regio Noord-Limburg, januari 2020. Regiovisie Noord-Limburg 2040, de gezondste regio.
- Regio Noord-Limburg, februari 2020. Concept Uitvoeringsprogramma. Werken aan de Regio Noord-Limburg. Uitvoeringsprogramma 'de Gezondste regio' 2020-2023.
- Werkgroep Landschap RES NML, juli 2021. Handreiking Landschap. Grootschalige energieopwek zon op land. RES Noord- en Midden-Limburg.

HOOFDSTUK 9 BIJLAGEN

DEFINITIES

Eigen gebruik

Het gemiddeld eigen stroomverbruik van particulieren en bedrijven wordt bepaald aan de hand van het gemiddelde van het stroomverbruik in de achterliggende drie jaren.

Marge opwekking voor eigen gebruik

Vanwege de in de toekomst mogelijk toenemende stroombehoefte (bijvoorbeeld door elektrificering gebouwde omgeving en elektrisch rijden) en de niet-constante toelevering van stroom, wordt een ruimte marge aangehouden. Voor particulieren geldt tweemaal het eigen verbruik als toelaatbare marge. Voor bedrijven geldt viermaal het eigen gebruik. Deze marge is niet van toepassing indien er mogelijkheden aanwezig zijn voor energieopslag en er niet wordt teruggeleverd op het elektriciteitsnet.

Zelfvoorzienend

Het uitgangspunt bij eigen gebruik is dat de energie door de initiatiefnemer zelf wordt ingebracht. De energie die niet zelf wordt gebruikt, maar wel binnen de marge voor eigen gebruik wordt opgewekt, mag worden teruggeleverd op het net.

Glastuinbouwbedrijf

Een niet-grondgebonden agrarisch bedrijf waarbij de productie geheel of overwegend gericht is op het telen van gewassen in kassen en/of hoge tunnels, die ter plaatse (overwegend) permanent aanwezig zijn. Bedrijfsinkomsten dienen voor meer dan 75% afkomstig te zijn uit het telen van deze gewassen.

Kleinschalig

Dit betreft initiatieven door bewoners, bedrijven en collectieven van ten hoogste 2 hectare ruimtebeslag of zoveel minder dat daardoor geen bestaande kavelgrenzen worden overschreden en waarin de stroom wordt opgewekt voor eigen gebruik (zie definitie eigen gebruik).

Grootschalig

Dit betreft initiatieven van 15 hectare of meer ruimtebeslag, waarin verschillende voorzieningen voor het opwekken, opslaan en transporteren van duurzame energie samen met andere functies worden ontwikkeld als energielandschap. Initiatieven met grote windturbines (>75 meter tiphoogte) worden altijd als grootschalig beschouwd, onafhankelijk van het aantal windturbines.

Middelgroot

Dit betreft alle initiatieven van meer dan 2 en minder dan 15 hectare. Ook meerdere aaneengesloten kleinschalige initiatieven van samen meer dan 2 hectare vallen onder deze definitie.

Landbouwgrond

Grond met de bestemming 'agrarisch', conform het handboek Bestemmingsplannen.

Aquathermie

De verzamelnaam voor de winning, opslag en distributie door het gebruik van warmte en/of koude uit riool-, afval-, drink- en oppervlaktewater.

Energieneutraal

Er wordt net zoveel energie verbruikt, als dat er duurzaam wordt opgewekt.

Biogas

Gas dat wordt verkregen door de vergisting van organisch materiaal, alternatief voor aardgas.

Geothermie

Thermische energie (warmte) uit de aarde. Er wordt energie gewonnen door gebruik te maken van het temperatuurverschil tussen het aardoppervlak en diep in de aarde gelegen warmtereservoirs (ook wel aardwarmte genoemd).

Regionale Energiestrategie

De regionale uitwerking van de afspraken in het Klimaatakkoord.

Transitievisie Gebouwde Omgeving

De gemeentelijke visie op de mogelijke alternatieve energie infrastructuur in de verschillende wijken, om voor 2030 van het aardgas af te gaan.

Burgerforum

Een representatieve groep burgers die bij elkaar komt om het bevoegd gezag van de gemeente te adviseren over beleid en uitvoering, bijvoorbeeld over energie-initiatievenprojecten.

Maatschappelijke meerwaarde

De toegevoegde waarde van een initiatief ten opzichte van enkel het opwekken van duurzame energie. Deze meerwaarde kan onder andere bestaan uit het toepassen van nieuwe technieken, het meervoudig gebruik van de ruimte, het koppelen aan een andere opgave met betrekking tot duurzaamheid, het bijdragen aan het oplossen van energietoernooi, het bijdragen aan een gebiedsfonds en/of het realiseren van een plus voor natuur.

Zonneladder

Landelijke uitgangspunten die een volgorde aangeven in de voorkeursplaatsing van zonnepanelen op het (gemeentelijk) grondgebied. Het uitgangspunt is dat eerst gebouwen zoveel mogelijk worden belegd en dat daarna wordt gekeken naar ongebruikte terreinen in gebouwd gebied en dubbel ruimtegebruik. Er moet worden voorkomen dat zonnepanelen op de grond gelegd worden als dat niet nodig is en dat landbouwgrond en natuur onnodig worden opgeofferd.

Coöperatieve projecten

Energie-initiatievenprojecten die na democratische besluitvorming worden georganiseerd en waarvan de energieopbrengst (deels) ten goede komt aan de leden en lokale belanghebbenden.

Zonneveld

Een grondgebonden opstelling met zonnepanelen.

Stedelijke contouren

Begrenzing van het stedelijk gebied conform de Ruimtelijke Structuurvisie gemeente Venlo 2014.

Tijdelijkheid

Bouwwerken die op grond van het Bouwbesluit 2021 maximaal 15 jaar tijdelijk zijn.

OVERIGE DOCUMENTEN

Samenvatting Regionale Energiestrategie Noord- en Midden-Limburg 1.0

Achtergrondrapport Functiecombinaties en landschappelijke inpassing

Achtergrondrapport State of the art lokaal eigendom

Leidraad 'Samenwerken met energiecoöperaties'

TIPS VOOR PLAATSING, INPASSING EN NATUUR

Tips voor het plaatsen van zonnepanelen:

- Zorg ervoor dat de zonnepanelen het bestaande beeld zo min mogelijk beïnvloeden;
- Als u de keuze heeft: zorg voor plaatsing van panelen op de niet naar de weg gekeerde zijde van het dakvlak;
- Denk ook aan plaatsing van zonnepanelen op aan- en bijgebouwen;
- Zonnepanelen vallen minder op als zij in de bestaande dakbedekking worden opgenomen (niet op de dakpannen maar in plaats van de dakpannen);
- Houd de helling van de zonnepanelen gelijk aan die van de bestaande dakhelling;
- Houd het vlak zonnepanelen eenvoudig en compact van vorm; een rechthoekig vlak valt minder op dan verspreide panelen;
- Wees zorgvuldig in het bepalen van de verhouding tussen de panelen en het totale dakvlak: zorg dat de zonnepanelen worden opgenomen in het ontwerp van het gebouw;
- Zorg dat materiaal en kleurtoon (bv. mat en glans) van de zonnepanelen passen bij het hoofdmateriaal van het dakvlak: maak contrasten niet te groot;
- Houd de kleur van het paneelkader en raster in de kleur van het paneel;
- Wees terughoudend met zonnepanelen op daken van een bijzonder materiaal zoals riet, zink en koper.

(Bron: gemeente Apeldoorn)

Tips voor een zorgvuldige inpassing van zonnepanelen op het dak:

- Gebruik bij voorkeur de onderste dakhelft, zo laag mogelijk op het dakvlak;
- Houd voldoende afstand tot de goot, de nok en de dakranden;
- Houd bij plaatsing op een plat dak dusdanig afstand tot de dakrand dat de panelen niet zichtbaar zijn vanuit de openbare ruimte;
- Plaats de panelen in een rechthoekig blok, zonder verspringingen;
- Houd bij voorkeur afstand van dakkapellen en vensters en plaats de panelen op dezelfde lijn als deze 'dakperforaties';
- Kies een kleur die goed staat bij het dak. Kies voor een onopvallende randafwerking.

(Bron: Libau)

Deze voorbeelden om een plus voor de natuur te realiseren zijn overgenomen uit het afwegingskader van de gemeente Hellevoetsluis (2019):

- Ruimte overlaten tussen de panelen, zodat zich groen kan ontwikkelen;
- De grond tussen de zonnepanelen ecologisch laten beheren, zodat er veel bloemen zijn voor bijen en vlinders. Zeker niet laten verharden met bijvoorbeeld tegels of asfalt;
- Geen langdurige begrazing, want dan blijft alleen gras over. Kortdurende/gefaseerde begrazing kan;
- Geen chemische bestrijdingsmiddelen toestaan;
- Zonnevelden landschappelijk in laten passen door struweelzones eromheen aan te leggen die inheems zijn en uit meerdere soorten bestaan (geen monocultuur);
- Extra ecologische waarde creëren door bijvoorbeeld faunavoorzieningen aan te brengen;
- Uitvoeren van een bodemecologisch onderzoek om de impact op de bodem te monitoren;
- Wanneer de locatie grenst aan de Ecologische Hoofdstructuur, dient deze gelijk aangelegd te worden.

DANK VOOR JE INTERESSE ;-)

